

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA ÉS KEREKASZTAL

TARTALOM

ELŐSZÓ

Bevezető sorok_Borsos Melinda, Dimitrijevic Tijana

Megnyitó és összefoglaló_Alföldi György

EGYÜTT

Bemutatkoznak a szervezők

Kommunikációs anyagok_Plakátok és grafikák

1. NAP

Program

Előadók és résztvevők bemutatása

Előadás-absztraktok

Interaktív műhely összefoglalója

Fényképek

2. NAP

Program

Előadók és résztvevők bemutatása

Előadás-absztraktok

Kerekasztal-beszélgetés összefoglalója

Fényképek

LELTÁR

Konferencia eredményei számokban

Vizuális dokumentáció és sajtóvisszhang

Párbeszédalapú építészet_Somogyi Krisztina összefoglalója

Utószó a szervezőktől_Borsos Melinda, Dimitrijevic Tijana

KÖSZÖNJÜK!

Szervezők és segítők listája

Támogatók

1. NAP

ELŐADÁSOK:

Terbe Rita, Árva József_KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS BEVEZETÉSE AZ
ELSŐ TERVEZÉSI TÁRGYAKBA
Fazekas Katalin_ÚJ TÉRKOMP ÉS A KÖZÖSSÉG
Alföldi György, Kurucz Olívia_TERVEZÉSI TÁRGYAK
TAPASZTALATAI
Sugár Péter_BÉKÁSMEGYERI ÖKO-ISKOLA, HALLGATÓI
TERVPÁLYÁZAT, KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KÍSÉRLET
Kádár Bálint, Orbán Annamária_A NEMZETKÖZI DANURB
KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS TAPASZTALATAI
Schrammel Zoltán_KÖZÖSSÉGI KÍSÉRLETEK ERASMUS
HALLGATÓKKAL

2. NAP

ELŐADÁSOK:

Építész Stúdió: Félix Zsolt, Hönich Richárd, Fialovszky
Tamás_Balatoncsicsó_VIDÉKI NAGYBERUHÁZÁS
CAN Architects: Cseh András, Élő József, Köninger Szilárd, Nagy
András, Németh Dávid, Tátrai Ádám _Mosonmagyaróvári Piarista
Iskolaközpont_TANULÁSI TEREK_KÖZÖSSÉGI KUTATÁS,
TERVEZÉS, TANULÁS
Oliver Sales_Installációk_RÖVID AKCIÓ_BME ANGOL NYELVŰ
Benyusovics Dalma és Rendi András _Felsőpetény
Jövőkutatás_FRISS DIPLOMATERV_KÖZÖSSÉGBEVONÁS
Tihanyi Dominika_Teleki tér _SZOCIÁLIS
VÁROSREHABILITÁCIÓ_TÁJÉPÍTÉSZET_UTÓÉLET
Alföldi György, Horváth Dániel_Mátyás tér _SZOCIÁLIS
VÁROSREHABILITÁCIÓ_ÖSSZETETT SZEREP
Kemes Balázs_Elfogadás Sütöde Monor_SPONTÁN KÖZÖSSÉGI
TERVEZÉS_OKTATÁS
Kukucska Gergely _Teszt Üzemmod?! AVAGY ÜLJÜNK VAGY
FEKÜDJÜNK EGY VÁROSI KÖZPARKBAN?

ELŐ SZÓ

Bevezető sorok_Borsos Melinda, Dimitrijevic Tijana
Megnyitó és összefoglaló_Alföldi György

Bevezető sorok

Borsos Melinda DLA, Dimitrijevic Tijana DLA

Az ezredforduló óta egyre inkább olyan civil és micro méretű építészeti akciók, kezdeményezések törnek utat maguknak, melynek egyik legfőbb céljuk a városlakóval történő személyes kapcsolat megteremtése. Ez a közvetlen kapcsolat az építész új szerepkörének legfontosabb eleme. A múlt században jelenlévő polihisztor attitűd az ezredforduló utáni években fokozatosan változásnak indult. Az azóta tartó időszakban a lakossággal, de a fiatal alkotó generációval is kapcsolatot építő, a városi teret megváltozott módon használó mikrobevetések segítségével új eszköztár van kialakulóban az építészetben és a városi rehabilitációs folyamatokon belül is. Az új feladatkörben az építészek és más alkotó szakmákból érkezők a hiányzó társadalmi folyamatok elindításában igen fontos szerepet kapnak, ebből adódóan az eddigieknél sokkal közvetlenebb, de összetettebb szerepre, más tudományterületek képviselőivel - társadalommal, gazdasági folyamatokkal foglalkozó szakmákkal - való szoros együttműködésre, a problémák több irányból való megközelítésére van szükség.

Ezen állítások alapján összefoglalhatók az új felületek, direktívák. Az építész olyan határfelületeken jár, ahol már nem elegendő a korábbi klasszikus szakmai kompetencia, hanem szükséges az eleve hiányos társadalmi kapcsolódási pontok felismerése, a kapcsolódási eszközök lehetőségeinek folyamatos újraértékelése.

A konferencia szervezői, Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana építészek, az Építőművészeti Doktori Iskola keretén belül elindult csoportos kutatási akciónk, a MICROMagdolna projekt is ezen a határmezsgyén munkálkodott 2012 és 2014 között. 2013-ban a hátrányos társadalmi csoportokhoz közvetlenül kapcsolódó építészeti kísérletet kezdték el a VIII. kerületi Magdolna negyedben, az ott folyó szociális városrehabilitációhoz, a Magdolna Negyed Programhoz kapcsolódva. Az ott elindított MICROMagdolna építészeti akció az építészet és a közvetlen participáció közötti kapcsolat lehetőségeit vizsgálta egy több szempontból hátrányos és szegregált nagyvárosi területen. Majd 2014-ben MICROMagdolna Műhely néven helyi közösségekkel való együttműködésen alapuló nyári tervezési alkotóhetet szerveztek a BME építészhallgatói számára a VIII. kerületi Magdolna negyedben. Ennek gyakorlati tapasztalata és objektív, visszanező értékelése súlyponti szerepet tölt be azóta is mindkettőjük építész oktatáshoz kapcsolódó elhivatottságukban.

A Stuttgarteri Egyetem Építész karán működik egy szakirány, melynek címe "Tervezés és participáció". Ez az első önálló németországi szakirány a témában. Két lábon áll: a gyakorlat és az interdiszciplináris elmélet. Stefanie Raab, a Coopolis (Berlin) alapító építésze pedig jelenleg épp részt vesz abban, hogy hasonló szakirány induljon a Bauhaus-Egyetemen Weimarban, "Moderálás és Participáció" néven.

Ez azért érdekes, mert a téma itt önálló hangsúlyt kap. A legtöbb német egyetemen - ahogy jelenleg a BME-n is - a participációt a tervezési tárgyakba beágyazva vizsgálják, tanítják. Nálunk is vannak participációval foglalkozó doktori kutatások; tervezési tantárgyak; és olyan akciók, melyek erről a témáról szólnak a gyakorlatban. Ilyen a számos közösségi építőtábor, ahol kicsábítjuk a hallgatókat az egyetem falai közül, és a mélyvízbe dobjuk őket - egy valós, sokszor nagyon is nehéz tervezési helyzetben, pl. a Monori cigány-telepen, vagy éppen a Magdolna negyedben. Ezek a műhelyek magot vetnek a hallgatókban és ezek a magok ott aztán tovább nőnek. Ebből születnek a lelkes diplomamunkák, az újabb táborok és kísérletek.

A szervező építészek elméleti kutatásaik (Borsos Melinda, Dimitrijevic Tijana BME ÉDI - doktori disszertációk) és közösségi tervezéshez fűződő tapasztalataik azt mutatják, hogy a közösségekkel történő közvetlen kapcsolódás, a kisléptékű, felosztott participáció valóban képes elvezetni egy közösséget közösen alkotott építészeti válaszokhoz. Ezek hatása a közösségek érdekérvényesítési fejlődéseiben jelentős. A „design FOR community” ellenében a „design WITH community” irányon alapuló participatív stratégia jeleníti meg leghatásosabban a helyi lakókkal történő bevonás és a valódi építészeti kapcsolódás folyamatát.

A közösségi tervezés ma aktualis téma Budapesten és Magyarországon is, leginkább egymástól különálló projektekként definiálva. Sokan, sokféle háttérből, sokféle tapasztalattal vagyunk elkötelezettek a közösségi bevonás és tervezés iránt: környezetpszichológus, vizuális kommunikációs szakember, tájépítész, építész, urbanista. A rendezvénysorozatunkkal egy-egy olyan közös platform létrehozása a cél a közösségi tervezés témájával foglalkozó magyarországi építészek, interdiszciplináris szakemberek, oktatók és építészhallgatók között, amely lehetőséget biztosít a tapasztalatok átadásán alapuló közvetlen kommunikáció létrehozásával. Emellett a téma népszerűsítése és a konferencia eredményeinek elméleti hasznosítása az első lépése lenne egy olyan, a jelenlegi építészeti oktatásba beágyazható tárgysorozatnak, amely interdiszciplináris, egyszerre elméleti és gyakorlati, lelkes és kritikai jellemzőkkel bír. Kiemelt célunk, hogy a közösségi tervezés témája önálló és kiemelt helyet kapjon az építészeti képzésben, és a tervezési gyakorlatokban egyaránt.

A kétnapos konferencia - kerekasztal beszélgetésekkel és egy nyitott, szélesebb közösség (építészek, szakemberek, építészhallgatók) számára meghirdetett előadássorozat segítségével, majd mindezekről egy összefoglaló open-sourced, digitálisan elérhető kiadvány létrehozásával - a téma népszerűsítését és fenti megjelölt célok eléréséhez szükséges szakmai háttéranyagot ad.

Megnyitó és összefoglaló

Dr. habil Alföldi György DLA

A részvételi tervezés napjaink környezetalakítási tervezési folyamatainak az egyik legizgalmasabb és legfontosabb eszköze. A BME Építőművészeti Doktori Iskola keretei között Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana szervezett két nagysikerű konferenciát a téma körülményére.

Mi a célja a közösségi tervezésnek? Miben különbözik a részvételi tervezés a közösségi tervezéstől, vagy a társadalmi bevonástól? Mi az építész képző helyek feladata, felelőssége ennek az új eszköznek és helyzetnek a megismertetésében?

Az eszköz - "public participation" - alkalmazása közösségi tervezés néven indult el nagyon lassan, Magyarországon. A magyar és nemzetközi szakirodalom több fogalmat használ párhuzamosan ebben témakörben.

A "public participation" a nemzetközi várostervezési és városmenedzselési gyakorlatban alkalmazott eszköz, amelyet leginkább városi és társadalmi folyamatokban alkalmaznak - ezért lehet társadalmi bevonásnak is fordítani - és amelyet arra használnak, hogy a városban élő társadalom és az intézményes képviselőket között kialakuljon egy erős párbeszéd és döntés megosztás, hogy az eszköz a társadalmi változások kezdeményezője legyen. Ugyanakkor a magyar nyelv adományaként a "közösségi tervezés"-nek gazdag új jelentései alakultak, vagy alakulnak ki napjainkban. Az építészeti tervezésben a közösségi tervezést a kollégák használják a tervezőcsapat közösségének kialakításához, vagy a kialakult közösségekben a közösség építéséhez, tanításához a tervezésen keresztül.

Az első konferencia kilenc előadása a közösségi tervezés és az oktatás viszonyát tárgyalja. Az esettanulmányok a "tervezői közösségektől" a "közösség bevonásáig" járják körbe a témát. A hagyományos építész szerepek és a hagyományos tervezési metódusok megváltozása új technikákat igényel a tervezőktől. Ezért az egyetemen az építészeti oktatás elengedhetetlen része - illetve egyre hangsúlyosabb része kell, hogy legyen - a közösségi tervezés, mely egyszerre tud reagálni az építészet társadalmi szerepváltozására, a környezetalakítás közös - szakmai/laikus - felelősségére is, de az elmélyültebb visszajelzések megismerésére, mai divatos kifejezéssel UX Design-ra is. A 20. század 60-70-es éveitől indult meg ezzel a módszerrel a kísérletezés. Az építészeti tervezésben Ralf Erskine "részvételi lakóépület tervezése" volt talán az első komoly figyelmet kapó ilyen akció.

Az eszköz a közösség és a tervezés viszonyát/kapcsolatát érinti. A két hagyományos szereplő - (1) tervező/alkotó/szakember és (2) megbízó/használó/laikus/befogadó - közötti új kapcsolatok kialakulását kutatja / kialakítását célozza. Más alapokra helyezi az építész és megbízó kapcsolatát, a kölcsönös megismerés és az együttműködés elmélyítését szolgálja. Olyan példák is szerepelnek, ahol a tervező-közösség összehangolása, közös munkájuk segítése, közös értékeik kikeresése a cél.

Az építész, a várostervező, a szociológus, a közgazdász, a filozófus vagy a politikus sem tud a semmiből új formákat, kapcsolatokat teremteni. Pontosabban az építész sem jobban "csoda-munkás", mint a szociológus. Senki sem tud társadalmi kapcsolatokat teremteni." (Lefebvre)

A részvételi tervezés - public participation - alkalmazásának kiváltó oka a komplex városi térben az egyének és az intézményes társadalom között (hatalom) egyre növekvő távolság és csökkenő bizalom volt. Az eszköz intézményesítése a 90-es évek nagy társadalmi változásai során történt meg Európában, a városi térben megjelenő jelentősen eltérő kultúrájú csoportok közötti párbeszéd kialakítására. Magyarországon az EU-ba való belépés volt a fordulópont a valódi párbeszéd kialakulásában, igaz sok helyütt csak informálásig/városmarketingig jutottak, de egy pár helyen kialakultak a valódi párbeszéd is.

A városi térben a részvételi tervezés nagyon fontos eszköz a különféle egymás mellett élő értékek megjelenítésére, a párbeszéd kialakítására, az elfogadás/befogadás elősegítésére. Az intézményes társadalom és a helyi közösségek közötti bizalom megteremtése és a helyi közösségek értékeinek nyilvános megvitatása, figyelembe vétele a kitűzött célja ezeknek a folyamatoknak. A társadalmi bevonás célja, hogy a képviseleti demokrácia kicsit recsegő és sokféle módon kismimizett eszközei mellé, a direkt demokrácia eszközei, akár aktivizáló céllal bekerüljenek. A sokféle folyamatnak még kevés esetben volt/van valódi eredménye, kevés esetben tud(t)nak a helyi közösségek valódi aktoraivá válni a városfejlesztési folyamatoknak. A gyakorlatomban eddig kevés helyen sikerült a döntés átadásig eljutni, de a különféle értékek egymás mellettiségének az elfogadtatása is nagyon nehezen megy. Számomra a valódi eredménye az lehet a folyamatoknak, ha a helyi közösségek valódi aktoraivá válnak a városfejlesztési/alakítási folyamatoknak, ha az emberek nem lemondóan beszélnek a várospolitikáról, hanem megtalálják benne szerepüket, érdeklődésüket. Az országban több helyen, de Budapesten egészen biztos van esély most arra, hogy valódi részvételi tervezési folyamatok alakuljanak ki.

„A participáció gyakorlása folyamatos kihívást jelent, hogyan lehet a demokrácia ideáljait lefordítani praktikus intézkedésekké, ugyanígy kihívás a közösségi részvétel elméletének lefordítása a mindennapos interakciók kemény valóságára.”

A feladatunk itt az egyetemen az, hogy a változásokkal megismertessük a fiatal kollégákat, hogy kedvet csináljunk ezekhez az új módszerekhez, ezen keresztül a közösségek iránti fokozott figyelem és felelősség kialakulásához.

EGY
ÜTT

Bemutatkoznak a szervezők
Kommunikációs anyagok

Bemutatkoznak a szervezők

Borsos Melinda DLA, Dimitrijevic Tijana DLA,
Simonovits Erika

Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana építészek vagyunk. 2013-ban találkoztunk a BME Doktori Iskolában, és azóta együtt tervezünk, gondolkodunk, kutatunk és játszunk.

Összesen két kisfiú és egy kislány anyukái vagyunk.

Első közös munkánk a MICROmagdolna közösségi tervezés és vágygyűjtés volt a Doktori Iskolában. Azóta megalapítottunk a MICROarchitects irodánkat, ahol tervezünk bölcsődét, óvodát, lakóházat, apró és nagyléptékű belsőépítészeti akciókat. Közben oktatunk, konzultálunk, és tervezünk fiatal építészekkel a BME-n. Mi magunk kutatunk és írunk.

Ezekben a munkákban sorra az vezet minket, hogy megértsük azt a közösséget, akivel együtt dolgozunk. Legyen ez egy nagy gyógyszergyár komoly bizottsága, vagy éppen egy színes és hangos gyerekrajz-csoport a Budapest VIII. kerületi Magdolna negyedben. Mert úgy gondoljuk a közös tervezés, a sok-sok kérdés és a figyelmes hallgatás mindannyiunknak jár.

Hiszünk az egyenrangú közös gondolkodásban - és kíváncsiak vagyunk, mit gondolnak erről, és hogyan csinálják ezt mások.

Ez inspirált minket arra, hogy egy közösségi tervezés konferenciát szervezzünk - összeüljünk és beszéljünk!

Simonovits Erika szabadúszó grafikai dizájnér, kreatív menedzser, kommunikációs mester. Alkotói közösségünk tagja, barát, lelki támogató, grafikai tanácsadó és kreatív alkotó volt a konferencia megvalósítása során.

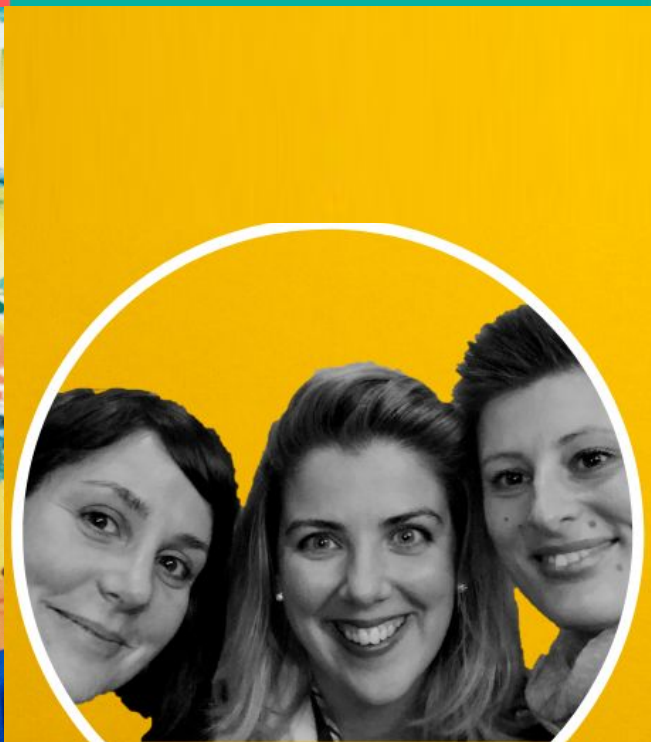
Készített számunkra posztokat, plakátokat, videókat, rövid csalogató szövegeket, összefoglalókat, meglepetéseket. Közben pedig ennél sokkal többet is - a lelkes kis csapatunk valódi tagja, szíve és lelke lett.

*Többet a MICROmagdolnáról itt: <https://negyed.wordpress.com/>

*Doktori értekezéseink: <http://dla.epitesz.bme.hu/output/ertekezesek/>

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS
KONFERENCIA
2019 BUDAPEST

BEMUTATKOZIK...

SIMONOVITS ERIKA

BORSOS MELINDA

DIMITRIJEVIC TIJANA

BME ÉDI
NKA
FUGA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA ÉS KEREKASZTAL

1.

**KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS ÉS
ÉPÍTÉSZOKTATÁS
- ELŐADÁSOK ÉS
MŰHELYBESZÉLGETÉS**

**BME K210
2019. NOVEMBER 13.
13:00-18:00**

Előadók és beszélgetőtársak:

*Alföldi György, Balázs Mihály, Vasáros Zsolt, Szabó
Árpád, Terbe Rita, Árva József, Kemes Balázs, Sugár
Péter, Fazekas Katalin, Bach Péter, Treszkai Anett,
Tánczos Tibor, Schrammel Zoltán, Oliver Sales, Pálffy
Sándor, Düll Andrea, Somogyi Krisztina, Borsos
Melinda, Dimitrijevic Tijana + A Közönség!*

*Az eseményt megnyitja: Alföldi György
Moderátor: Somogyi Krisztina*

2.

**ÉPÍTÉSZET, KÖZÖSSÉG,
KÍSÉRLETEK
- ELŐADÁSOK ÉS
KEREKASZTAL**

**FUGA ÉPÍTÉSZETI GALÉRIA
2019. NOVEMBER 27.
13:00-18:00**

Előadók és beszélgetőtársak:

*Düll Andrea, Somogyi Krisztina, Jelinek Csaba, Polyák
Levente, Guti György, Tihanyi Dominika, Pálffy Sándor,
Kukucska Gergely, Alföldi György, Horváth Dániel,
CAN Architects, Kemes Balázs, Tánczos Tibor, Oliver Sales,
Építész Stúdió, Rendi András, Benyusovics Dalma,
MICROarchitects + A Közönség!*

*Az eseményt megnyitja: Alföldi György
Moderátorok: Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana*

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA ÉS KEREKASZTAL

1. NAP

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS ÉS
ÉPÍTÉSZOKTATÁS

BME K210

2. NAP

ÉPÍTÉSZET, KÖZÖSSÉG,
KÍSÉRLETEK

FUGA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA ÉS KEREKASZTAL

2019.11.13. BME K210

2019.11.27. FUGA

EGYÜTT

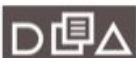

KÖZÖSEN

KÖZÖSSÉGI
TERVEZÉS
KONFERENCIA
ÉS KEREKASZTAL
2019 BUDAPEST

...KÉRDÉSEK TÉMÁK SZEREPEK CÉLOK BESZÉLGETÉS...

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 2019 BUDAPEST

BME K210 11.13. 13-18-IG

PROGRAM ?

PROGRAM !!!

1. NAP

Közösségi tervezés és építészoktatás -
Előadások és Műhelybeszélgetés

1. NAP:

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS ÉS ÉPÍTÉSZOKTATÁS - ELŐADÁSOK ÉS MŰHELYBESZÉLGETÉS

Időpont: 2019. november 13, szerda 13:00-18:00

Helyszín: BME K210

(1111 Bp. Műegyetem rkp. 3, K épület, 2. Emelet, K210 terem)

Előadók és beszélgetőtársak: BME hallgatók, oktatók,
doktoranduszok, táborszervezők, meghívott vendégoktatók,
építészek

12:30-13:00 KÁVÉ

13:00-13:20 MEGNYITÓ

Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana - kurátorok, építészek:
Miért fontos nekünk ez a konferencia?

Alföldi György - téma szerelmese, közösségi tervező, oktató, dékán:
Miért közös ügy a közösségi tervezés?

13:20-13:30 TÉMAFELVETÉS

Somogyi Krisztina - vizuális környezet kutató, építéskritikus

13:30-15:30 ELŐADÁSOK - HELYZETELEMZÉS

Rövid vetített előadások (10 perc). - Téma: Mi a közösségi tervezés helye az építészoktatásban ma? - Előadások: Hogyan építjük be a közösségi tervezést az építészoktatásba? Gyakorlati tapasztalatok, kérdések és helyzetelemzés

1. Terbe Rita, Árva József (BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék)
Közösségi tervezés bevezetése az első tervezési tárgyakba
2. Fazekas Katalin (BME Középülettervezési Tanszék)
Új Térkomp és a közösség
3. Alföldi György, Kurucz Olívia (BME Urbanisztika Tanszék)
Tervezési tárgyak tapasztalatai
4. Sugár Péter (BME Lakóépülettervezési Tanszék)
Békásmegyeri öko-iskola, hallgatói tervpályázat, közösségi tervezés kísérlet
5. Kádár Bálint, Orbán Annamária (BME Urbanisztika Tanszék)
A nemzetközi DANUrB közösségi tervezés tapasztalatai
6. Schrammel Zoltán (BME Középülettervezési Tanszék)
Közösségi kísérletek Erasmus hallgatókkal

7. Treszkai Anett és Tánczos Tibor (meghívott oktatók, közösségi tervezők) *Közösségi tervezés és oktatás összekötése az egyetemen kívül*
8. Kemes Balázs (BME Középülettervezési Tanszék)
Oktatás, közösségi tervezés és építőtáborok összekapcsolódása
9. Giap Thi Minh Trang (Vietnam - Hanoi Építészeti Egyetem / Hanoi Architectural University - Építész Kar oktatója, BME Építőművészeti Doktori Iskola doktorjelöltje, BME Középülettervezési Tanszék meghívott oktatója)
Közösségben tervezés és egy saját hely, egy történet Hanoiából

15:30-15:45 KÁVÉSZÜNET

15:45-17:30 MŰHELYBESZÉLGETÉS - JÖVŐKÉP
Mi a közösségi tervezés, tágabban a közösség és a közösségbevonás, lehetséges és vágyott helye az építészoktatásban? - Kiscsoportokat alkotunk, és közösen keresünk válaszokat! Közös gondolkodás, beszélgetés, rajzolás és egy kis mozgás.

Moderátor és tornatanár: Somogyi Krisztina

Résztevők:

- ★ Konferencia előadói:
Alföldi György, Giap Thi Minh Trang, Kurucz Olívia, Kádár Bálint, Orbán Annamária, Terbe Rita, Árva József, Kemes Balázs, Fazekas Katalin, Bach Péter, Treszkai Anett, Tánczos Tibor, Schrammel Zoltán
- ★ BME tervezési tanszékek vezetői:
Balázs Mihály, Vasáros Zsolt, Szabó Árpád, Sugár Péter, Szabó Levente
- ★ Belső outsiders, avagy a BME ÉDI vendégoktatói:
Düll Andrea, Somogyi Krisztina
- ★ Meghívott építészek, oktatók:
Pálfy Sándor (téma lelkes szeretője)
Oliver Sales (angol nyelvű oktatás, közösségi tervezés)
- ★ Doktoranduszok, diplomázók, hallgatók
- ★ Közönség!

17:30-18:00 KÁVÉ ÉS BESZÉLGETÉS

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

TERBE RITA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

ÁRVA JÓZSEF

Terbe Rita, Árva József (BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék)
Közösségi tervezés bevezetése az első tervezési tárgyakba

TERBE RITA

Terbe Rita Dr., egyetemi adjunktus,
építész, közösségben gondolkodó, oktató.

Rita a Cubo Csoport építész csapat és a GYIK
Műhely aktív tagja, egyetemi oktató, lelkes
oktatás-újító-partizán. Józseffel közösen
tanítanak a BME Építészkarán, kísérleteznek,
terveznek.

ÁRVA JÓZSEF

Árva József DLA, egyetemi tanársegéd,
építész, közösségben gondolkodó, oktató
és kutató.

Arról mesélnek, Ők hogyan építik be a
közösségi tervezés és a közösen tervezés
gondolatát az első tervezési tárgyakba. Lesz
szó Térkompról, Épalapról, és úgy általában a
közösen gondolkodás, tervezés, csinálás
helyéről az oktatásban.

Hogyan is lehet ezt csinálni, miért
fontos, hol lehet elkezdni? Előadásuk
címe: Közösségi tervezés bevezetése az
első tervezési tárgyakba

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

FAZEKAS KATALIN

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

SUGÁR PÉTER

Fazekas Katalin (BME Középülettervezési Tanszék) - *Új Térkomp és a közösség*
Sugár Péter (BME Lakóépülettervezési Tanszék) - *Békásmegyeri öko-iskola,*
hallgatói tervpályázat, közösségi tervezés kísérlet

FAZEKAS KATALIN

Fazekas Katalin DLA, építész, oktató, kutató, egyetemi tanársegéd a BME Építészmérnöki Kar Középülettervezés Tanszéken. Kati doktori értekezést írt "Közösség és építészet. Komplex tervezői megközelítések" címen.

Több izgalmas közösségi építészeti munka meghatározó alakja. Éppen ebben a félévben pedig a Térkompozíció című építészeti tervezési tárgy felelőse, átalakítója.

Mi lehet a közösség helye az építészoktatás első lépéseiben, tárgyaiban? Erről fog nekünk mesélni a konferencia első napján.

SUGÁR PÉTER

Dr. habil Sugár Péter DLA, építész, egyetemi tanár, a Lakóépülettervezési Tanszék és egy fiatal, lelkes építésziroda vezetője - vagy inkább társa. Péter a tanításában, tervezésében is közösen, együtt gondolkodik és dolgozik a hallgatókkal, építész társaival. Nekünk egy éppen aktuális, közösségi tervezésre inspiráló hallgatói projektről fog mesélni. Ez a békásmegyeri öko-iskola, hallgatói tervpályázat és közösségi tervezés kísérlete. A pályázat és az előadás címe "Túlélni a jövőben".

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

ALFÖLDI GYÖRGY

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

KURUCZ OLÍVIA

Alföldi György, Kurucz Olívia (BME Urbanisztika Tanszék)
Tervezési tárgyak tapasztalatai

ALFÖLDI GYÖRGY

Dr. habil Alföldi György DLA - építész,
várostervező, egyetemi tanár, BME
Építészmérnöki Kar dékánja, BME
Építészmérnöki Kar Urbanisztika
Tanszék oktatója

Alföldi György - a téma szerelmese, maga is
közösségi tervező - megnyitja a konferenciát,
és arról beszél:

Miért közös ügy a közösségi tervezés?

Gyuri igazi 3 az 1-ben: egyszerre oktatja,
kutatja és gyakorolja a közösségi
tervezést - az egyetem falain belül és
kívül.

KURUCZ OLÍVIA

Kurucz Olívia építész, tervező, kutató, a BME
Építőművészeti Doktori Iskola
doktorandusza. Sokat foglalkozik -
elméletben és izgalmas gyakorlatban - a
közösségi bevonással és a "gamification"
azaz a játékosítás friss és színes területével!

Alföldi György és Kurucz Olívia arról
fognak mesélni, hogyan csempézik be
a participációt a BME Urbanisztika
Tanszék tervezési tárgyaiba.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

KÁDÁR BÁLINT

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

ORBÁN ANNAMÁRIA

Kádár Bálint, Orbán Annamária (BME Urbanisztika Tanszék)
A nemzetközi DANUrB közösségi tervezés tapasztalatai

KÁDÁR BÁLINT

Kádár Bálint PHD építész, lelkes kutató, újíto és tervező, a Kortárs Építészeti Központ alapítvány (KÉK) alapító tagja, egyetemi docens a BME Urbanisztika Tanszéken.

ORBÁN ANNAMÁRIA

Orbán Annamária PHD közgazdász, egyetemi docens a BME Szociológia és Kommunikáció Tanszéken. Főbb kutatási témái a kooperáció, bizalom, szolidaritás, helyi közösségek, önségítő közösségi modellek.

Kádár Bálint és Orbán Annamária együtt egy közös nemzetközi projektről mesélnek, ami több szakmát, egyetemet és országot ölelt át.

A projekt a BME Urbanisztika Tanszéken keresztül beépült az építészkutatásba is.

Előadásuk címe: A nemzetközi DANUrB közösségi tervezés tapasztalatai.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

A black and white portrait of Zoltán Schrammel, a man with short hair, resting his chin on his hand in a thoughtful pose. The portrait is framed by a teal circular border. To the left of the portrait is a yellow circular graphic element. Below the portrait is a yellow curved shape containing the name 'SCHRAMMEL ZOLTÁN' in black, uppercase, sans-serif font.

SCHRAMMEL ZOLTÁN

Schrammel Zoltán (BME Középülettervezési Tanszék)
Közösségi kísérletek Erasmus hallgatókkal

SCHRAMMEL ZOLTÁN

Schrammel Zoltán DLA építész, kutató, a BME Középülettervezési Tanszék oktatója, az angol nyelvű építészképzés meghatározó alakja, lelkes közösségről gondolkodó. Doktori értekezése sokat elárul az érzékeny tervezői szemléletéről: "Érzelmek az építészetben - egészségügyi épületek tervezése". Zoltán a konferencia első napján egy friss és izgalmas kísérletről, hallgatói közösségről mesél - ez az Erasmus hallgatókból összeállt Team Extreme és az ő tervezési és közösségalakulási történetük.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

TRESZKAI ANETT

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

TÁNCZOS TIBOR

Treszkai Anett és Tanczos Tibor (meghívott oktatók, közösségi tervezők)
Közösségi tervezés és oktatás összekötése az egyetemen kívül

TRESZKAI ANETT

Treszkai Anett építész, kutató, aki közösségi tervezéssel (is) foglalkozik. Egyik fő kutatási, tervezési területe a kortárs könyvtár.

TÁNCZOS TIBOR

Tánczos Tibor DLA, építész, kutató, lelkes közösségi tervező. A közösségi tervezés szemlélete áthatja a tervezési munkáit, egyetemi előadásait, kutatásait és írásait.

Doktori értekezésének témája (melyet már sokan forgattunk, akik iskolatervezéssel foglalkoztunk!): Téralakítás és dizájn, mint oktatás módszertani lehetőségek a kortárs iskolaépítészetben.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

KEMES BALÁZS

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.13.

GIAP THI MINH TRANG

Kemes Balázs (BME Középülettervezési Tanszék) - *Oktatás, közösségi tervezés és építőtáborok*
Giap Thi Minh Trang (Vietnam - Hanoi Építészeti Egyetem Építész Kar oktatója, BME Középülettervezési Tanszék meghívott oktatója) - *Közösségben tervezés és egy saját hely, egy történet Hanoiól*

KEMES BALÁZS

Kemes Balázs DLA sok építész, hallgató számára már jól ismert - az utóbbi tíz évben sok-sok építőtábort szervezett Valkonyára, Perbálra, Monorra...

Ezek mindegyikében a helyi közösség, és az építészek közössége főszerepet játszott, ez volt az akciók motorja. Azóta több volt építészhallgatója saját táborokat szervez - a staféta továbbadva :)

Balázs ezekről is mesél az első napon:
Oktatás, közösségi tervezés és építőtáborok összekapcsolódása

GIAP THI MINH TRANG

Giap Thi Minh Trang DLA, a BME Építészmérnöki Kar és a vietnami Hanoi Építészeti Egyetem oktatója, a BME Építőművészeti Doktori Iskola doktorjelöltje, különböző szakmai programok, workshopok lelkes szervezője és koordinátora, a BME és HAU egyetemek összekötője, kapcsolatfenntartója.

Emellett a hanoi építészhallgatók egy csoportjának, az AGORA Közösség-nek alapítója.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

SOMOGYI KRISZTINA

MŰHELYBESZÉLGETÉS - JÖVŐKÉP - Moderátor és tornatanár: Somogyi Krisztina

**INTERAKTÍV
MŰHELYBESZÉLGETÉS
MODERÁTORA
ÉS TORNATANÁRA**

SOMOGYI KRISZTINA

Somogyi Krisztina PHD vizuális környezet
kutató, építéskritikus, az ELTE PPK
Környezetpszichológia Kutatócsoportjának
tagja, meghívott BME oktató, az
Építészfórum egyik új főszerkesztője, és
sok-sok építészetről szóló párbeszéd szíve és
lelke. A műhelybeszélgetést Ő vezette -
kérdezett, hallgatott, megmozgatott
bennünket és a közönséget!

**ABSZ
TRAK
TOK**

Tervezési tárgyak tapasztalatai

Dr. habil Alföldi György DLA, Kurucz Olívia

A közösségi tervezések legnagyobb kihívásainak a résztvevők közötti kommunikáció megteremtését és a párbeszéd elindítását érezzük. Emiatt tartottuk fontosnak, hogy ez az eszköz bekerüljön az urbanisztikai tervezési tárgyak oktatásába. A város szereplőinek bevonását eleinte kisebb méretű interaktív eszközökkel kezdtük el, majd igényét éreztük egy nagyobb, figyelemfelkeltő installáció elkészítésének, amely könnyen az aktuális eseményre formálható és tervezésre invitálja az utca emberét.

Így merült fel az Urban 3D Diagram nevű közösségi információgyűjtő és játékos szavazóeszköz ötlete, melynek megtervezését egy 2017-es Alkotóhét kereteibe integráltuk, ahol az ÉPK Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszékével közösen találhatták ki az építész hallgatók az installáció működését, kommunikáló felületét és szerkezetét egyaránt. Cél volt a könnyű szerkezet, a szétszedhetőség, a lehető legkisebb raktározási igény, az egyszerű összeszerelés lehetősége és a kommunikációs felületek cserélhetősége.

Az Alkotóhéten a diákok megépítették az installáció prototípusát, azóta számos kutatási, oktatási és közösségi tervezési folyamat alkalmával igénybe vettük, mint információgyűjtő és lakossági megszólító eszközt.

Térműveletek

Az új Térkomp és a közösségi tervezés

Fazekas Katalin DLA

Az építészmérnök hallgatók első éves tervezési tárgyának, a Térkompozíció tárgynak hosszú idő után szükséges volt formálódnia. A jelenlegi hallgatók az úgynevezett Z generáció tagjai a technika száguldó fejlődésében nőttek fel, egészen másképpen gondolkoznak, másképpen tanulnak, másképp motiválhatók, mint a korábbi évek hallgatói. A tárgy megújulásával együtt az oktatási módszertannak és eszköztárnak is változnia kellett. Fontos volt azonban a több éves tapasztalat és tudás, így a korábbi oktatókkal alkotott közösséggel együtt alakítottunk ki az új tanmenetet, karon átívelő konszenzusos fejlődést foglalmaztunk meg.

A kompetenciák elsajátításában a legfőbb cél, hogy megfelelő döntéseket tudjanak a hallgatók hozni, alkalmazkodóképesek legyenek, közösségben tudjanak gondolkodni és dolgozni. A tárgy keretein belül a feladatok apropók, amelyeket a hallgatók az órán (realtime), a többi hallgatóval és az oktatókkal közösen oldanak meg. A műtermi gyakorlatok részben csoportmunkában készülnek, részben közösségi tervezésben alakulnak.

A „digitális bennszülöttek” - Marc Prensky által alkotott kifejezés erre a korosztályra – munkái az új tanmenethez kapcsolódóan a közösségi oldalakon is megjelentek, digitális közösség is formálódik.

Az új tanmenet egy dinamikus, önmagát is gerjesztő kísérlet, a közös időközi és félév végi kiértékeléseket újabb fejlesztések fogják kísérni, mert a pozitív eredmények elérése érdekében fontos a folyamatos fejlődés.

Oktatás, közösségi tervezés és építőtáborok összekapcsolódása

Kemes Balázs DLA

Építészként és kutatóként az illeszkedő építészet témaköre foglalkoztat. Az érdekel, hogy a klasszikus formai és szakmai szempontok mellett, mitől válik egy építészeti alkotás társadalmilag is illeszkedővé. Munkáim többsége a szociális építészethez kapcsolódik. Úgy tapasztalom, hogy ezen a területen különösen nagy jelentőséggel bír a kérdéskör.

Szélesebb körű aktualitást jelenthet azonban, hogy egyre nagyobb számban léteznek olyan alulról szerveződő csoportok, amelyek működését a közösségi gondolkodás és alkotás jellemezi. Tevékenységükhöz kapcsolódóan számos építészeti feladat is megfogalmazódik, de ezek sok szempontból eltérnek a szokásos megbízási formáktól, így a hagyományosabb tervezési módszerek is nehezebben működnek. Talán nem véletlenül született meg a közösségi tervezés műfaja.

De mit is jelent a közösségi tervezés, hogy lehetne definiálni? Miben tér el az eddigi tervezési formáktól? Mi a különbség a csapatmunkához képest? Hol és mikor érdemes használni? Mi az előnye és van-e hátránya? Mi kell hozzá, mik a feltételei? Lehet-e oktatni? Milyen módon, ha igen?

Ezen gondolatok foglalkoztatnak a konferencia kapcsán.

Kísérlet közösségi építészeti szerepekkel az Erasmus oktatásban

“EXTREME” Interdisciplinary Project Design 2017 tavasz

Schrammel Zoltán DLA

A kurzus negyedéves ciklusokból áll össze, két-két tanszék közös témavezetésében. A Középülettervezési és az Építéstechnológia és Menedzsment Tanszék ideje a tavaszi félév második felére érkezett el, amikor a hallgatók készsége a rutinszerű tervezési feladatokra erősen lecsökkent, ezért egy szerepjátékot találtunk ki nekik. A négyfős csapatokban egy projekt megvalósulását kellett szimulálniuk, ahol mind a négyen előre “elnyert” színekben ismerték meg a befektető, a polgármester, a tervező és a kivitelező sajátos szempontjait.

A végső feladat egy “dokumentumfilm” elkészítése volt az általuk kitalált beruházásról, a kezdetektől a megvalósulásig.

Már a szerepek leosztása is érdekes volt, egy rögtönzött LEGO építési feladat tárta fel, hogy kinek mihez van érzéke, amit mindenki el is fogadott és becsülettel végig is játszott. Az órák során a hallgatók egyre jobban beleélték magukat a szerepükbe és a konzultációk igazi jelenetekké váltak egy fantasztikus - valóság-hű filmhez.

A nemzetközi társaság sokszínű habitusa még izgalmasabbá tette a kísérletünket. Az “EXTREME” közösségi feladat jó hangulattal zárta a vendéghallgatók egy-két féléves budapesti tartózkodását.

“Túlélni a jövőben”

Szabadtéri oktatóhely a környezettudatos életmód egyszerű technológiáinak az elsajátításához a Lakóépülettervezési Tanszék, a Békásmegyeri Paizs Dezső Általános Iskola és a D.S. Smith cég közös projektje

Dr. habil Sugár Péter DLA

A BME Lakóépülettervezési Tanszéke, - bevonva a MOME Építész tanszékét és a PRTZN építészcsoporthoz - nyílt tervezési pályázatot írt ki építész hallgatók számára 2019 szeptemberében. A pályázat célja, hogy Békásmegyeren a Paizs Dezső Ökoiskola udvarán létrehozzanak egy szabadtéri tantermet, kertet, ahol a középiskolások elsajátíthatják a környezettudatos életmód egyszerű technológiáit. A középiskolások révén a projektbe bevonhatók a szülők, rajtuk keresztül cégek és más szervezetek. A tervpályázat győztesei, tanáraik segítségével, a gyerekekkel és a szülőkkel ki fogják dolgozni a végleges megoldásokat, majd önkéntes jelentkezőkkel közösen egy workshop folyamán 2020 tavaszán azokat meg is építik. A kezdő összeget a D.S.SMITH céggel közösen nyerte el az iskola az Ellen McArthur alapítványhoz beadott pályázatával. Tanszékünk a folyamat szervezésében, lebonyolításában és az építést követően a projekt utóéletének a követésében vesz részt.

Közösségi tervezés és építészet oktatás az egyetemen kívül

Treszkai Anett, Tánczos Tibor DLA

Az egyetemi képzés ritkán ad lehetőséget az elmélet gyakorlatban való hasznosítására, gondolhatunk akár a közösségi tervezés módszereinek elsajátítására. Az iskolai könyvtárak témában készített TDK dolgozat nem csak építészeti, de könyvtártudományi szempontból is hiánypótló kutatásnak bizonyult. A könyvtárosok körében már az alkotófolyamat közben is érdeklődés övezte a témát. A kortárs építészeti példák mellett a mára elavult könyvtár-építészeti szakirodalom felkutatása jó alkalomnak bizonyult a másik diszciplína felé nyitásra. A TDK munka prezentálása után több megkeresés érkezett. Dömsödy Andreával történt találkozás – a Könyvtárostánárok Egyesületének alelnöke és OPKM iskolai könyvtári referense – generálta azt, hogy az egyetemi feladat közösségi tervezésbe fordulhatott át.

Tánczos Tiborral felkérést kaptunk egy műhely megtartására a Könyvtárostánárok szakmai napján, ahol a résztvevők megismerkedhettek a közösségi tervezés eszközeivel és fontosságával. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium könyvtárosai szerették volna a gyakorlatban is hasznosítani a megszerzett ötleteket, így a következő workshop ezen könyvtár költözésére fókuszált. A tervezés alkalmával számos eszköz kipróbálásra került az iskolában, mint például a kérdőívadás, a szavazás vagy a makettel való gondolkodás. A műhelyen diákok és tanárok egyaránt részt vettek, amely hatással volt a 2019. szeptemberében átköltözött könyvtár jelenlegi térosztására és berendezésére is.

A közösségi tervezést bemutató szakmai nap műhelye és a tényleges felhasználókkal élesben folytatott gondolkodás kettőssége megmutatta, többféle megoldás is lehetséges, hogy elsajátítsuk a közösségi tervezés módszereit. Konkrét helyzet hiányában imitálhatjuk a közösségi tervezést. Egy egyetemi feladat bármikor átalakítható szerepjátszóvá, más szakterületek vagy fiktív felhasználók bevonásával pedig fejleszthetőek a hallgatók együttműködési kompetenciái. A legcélravezetőbb azonban, ha valóságos helyzetekben próbálhatjuk ki magunkat, egyrészt hasznosíthatjuk szakmai tudásunkat, másrészt erősítjük a közösség szerepvállalását környezetének tudatos alakításában.

DANUrB: mint Duna-menti „regionális közösségi tervezés”

Kádár Bálint PhD, Orbán Annamária PhD

DANUrB (DANube Urban Brand - a regional network building through tourism and education to strengthen the “Danube” cultural identity and solidarity), regionális hálózat kiépítése a turizmus és az oktatás révén, a “Duna” kulturális identitás és szolidaritás erősítése érdekében” című, EU INTERREG projekt 2017-19 között valósult meg a BME Építésztechnika Kar Urbanisztika tanszék vezetésével. A projekt kiemelt célja volt többek között hét ország dunai településeinek kulturális identitásának erősítése, a Duna épített környezetének felmérése, és értékeit hasznosítva egy közös kulturális hálózat és turisztikai márkanev létrehozása. A DANUrB a Dunát – a világon a legtöbb országot átszelő folyót – Közép-Európa kulturális és társadalmi tőkében, épített és szellemi örökségben gazdag, ám sok tekintetben még rejtett, elfeledett, feltáratlan lehetőségek térbeli-kulturális tárházaként kutatta és mutatta be.

A DANUrB főbb eredménye, hogy 20 projekt partner és 20 település számos szereplője valóban együtt tudott dolgozni, ez volt a legnagyobb szabású interreges partnerség a Duna mentén, és nem a „megúszásra” játszott. A 7 résztvevő egyetem nemzetközi hálózatát és sok hallgató irányításában szerzett tudását kihasználva sikerült 20 helyszínen valódi párhuzamos munkát véghez vinni, és participációs tervezési folyamattal kialakítani a projekt főbb eredményeit, mint a DANUrB Stratégiát. E mellett a 7 egyetem hallgatóinak tervezői munkáját is sikerült a Duna menti értékek mentén koordinálni, és az építész hallgatóknak a kooperatív projektek és közösségi bevonás világába bevezetni.

Előadásunkban – mint a két alapító és ötletgazda - azokat a DANUrB projekt tevékenységeket mutatjuk be, melyek a közösségi tervezés témakörébe illenek. Ilyenek a helyi kulturális értékek feltárása és értékelése különböző „stakeholder” és partner workshopok keretében, tematikus építészhallgatói projektmunkák és műhelyviták a partnerországok egyetemei szervezésében, nyári építőtáborok közösségi tervezéssel, és persze az egész több száz embert részvételi szinten megmozgató program szervezői tanulságai.

Közösségi tervezés bevezetése az első tervezési tárgyakba

Terbe Rita DLA, Árva József DLA

Egyetemi oktatóként célunk a fiatal felnőttek téri gondolkodásának beindítása és fejlesztése, az építészet nyelvének megismertetése, a kísérletezésre, szabad alkotásra való ösztönzés. Fontosnak tartjuk, hogy az építészetet ne önmagában lássuk és kezeljük, hanem határterületekkel együtt, összefüggéseiben, kapcsolataiban mutassuk be. Ezért módszereinkben gyakorlatorientált megközelítésre, csapat- és egyéni munka produktív váltásaira, a téma-anyag-technika egységére, a közös gondolkodás-alkotás-párbeszéd fontosságára törekszünk.

Műhelymunkáink során szakítunk a rutinnal, a szokványos helyzetekkel, kilépünk a megszokott téri környezetünkből, s tereinket az adott nap célja szerint átrendezzük, esetenként birtokba veszünk más rendeltetésű helyeket, belakunk folyosói öblöket.

Folyamataink célja / eredménye kettős, hiszen oda – vissza hatásról, kölcsönös alakulásról, fejlődésről beszélünk, ahol a foglalkozásvezető is alkotóvá és az alkotó is foglalkozásvezetővé válik.

**INTER
AKTÍV
MŰHELY**

Somogyi Krisztina és az Interaktív Műhely

Borsos Melinda DLA, Dimitrijevic Tijana DLA,
Somogyi Krisztina PHD

A Konferencia megálmodásában és megvalósításában társunk volt Somogyi Krisztina - mint alkotó, kitaláló, moderátor, előadó és kerekasztal-beszélgetőtárs.

A Konferencia első napján Somogyi Krisztina volt a mozgalmas és interaktív műhely vezetője, tornatanára, moderátora. A műhely célja egy aktív és sokoldalú vita generálása volt - a résztvevő pedig mind az előadók, szervezők, mind a közönség voltak. Krisztina egy bemelegítő előadás után provokatív kérdéseket tett fel a jelenlévőknek, majd a válaszaink alapján megmozgatott bennünket és csoportokra bontott. Minden csoportban volt építész és nem építész, hallgató és tanár is.

Az indító kérdés egészen merész volt, tekintve a konferencia témáját és címét:

Létezik-e egyáltalán közösségi tervezés? Ki az, a jelenlévők között, aki már csinált ilyet? Ki az, aki "községi tervezőnek" vallja magát?

Ezek után megalakultak a csoportok, majd a moderátor/tornatanárunk 8 kérdést osztott szét a csoportok között. Kérdesei a közösségi tervezés alapjait járták körbe, vonták kérdőre, és izgalmas vitát generáltak az előadók, hallgatók és résztvevők között:

Mi a közösségi tervezés - módszer, eszköz netán szemlélet? Mire jó, és mikor érdemes alkalmazni? Milyen képesség és/vagy tudás szükséges hozzá? Mit nyerhet vele a tervező, és mit a közösség? Mik a fő csalódások, buktatók? Mitől, mikor lesz sikeres?

A jó hangulatú műhelyben a meghívott előadók és beszélgetőtársak mellett a szervezők maguk és a közönség is részt vett.

A közös beszélgetés és vita aztán újabb kérdéseket szült:

Mi is és hogyan nevezhetnénk (még) a közösségi tervezést?

Lehet-e tanítani, és ha igen, hogyan?

A Műhely kiosztott kérdései:

- 1. Közösségi tervezés fogalom / eszköz / módszer / szemlélet?**
- 2. Milyen pluszt nyújt a szervezőnek, közösségnek?
Mik a buktatók/csalódások?
Van-e erre válasz/javaslat?**
- 3. Miért fontos?**
- 4. Milyen tudás/képesség/ kell hozzá?**
- 5. Mikor érdemes alkalmazni?**
- 6. Milyen szerepekben van az építész?
Ki a felelős az eredményért?**
- 7. Mi a buktatója/nehézsége?**
- 8. Mitől/mikor lesz sikeres?**

5.+7. kérdések:

Mikor érdemes alkalmazni?

Mi a buktatója/nehézsége?

Csapatnév: "KRITIKUS TÖMEG CSAPAT"

Csapattagok: Terbe Rita, Kurucz Olívia, Spengler Csaba, Árvai József,
_workshop jegyzet: Kurucz Olívia

Mikor érdemes alkalmazni?

- MINDIG (biztosan több információhoz jutunk, mintha nem alkalmazzuk)
- ha vannak érdekeltek
- ha van támogatás az önkormányzat részéről
- amikor pontosan akarjuk tudni, hogy mire van szükség
- amikor azt szeretnénk elérni, hogy az emberek a sajátjuknak érezzék a fejlesztést (tervet)
- ha van idő/energia
- ha politikai szándék ellen akarunk tenni

Mi a buktatója, nehézsége?

- nehéz megtalálni a megfelelő kommunikációs eszközt
- nehézség, hogy mely döntésbe, milyen mértékben és kit vonunk be + kinek a szava dönt (ezeket szükséges pontosan tisztázni a folyamat elején)
- buktatója a politika... például, ha másra használják fel a begyűjtött információkat, mint ami az eredeti, kommunikált cél volt.
- buktató, ha az építész a megmondó ember (itt inkább facilitátor szerepe lehet)
- ha nem valósul meg, akkor csalódik a közösség, nehéz megfelelően kommunikálni a sikertelenségét
- nehézség, hogy nem veszik komolyan az emberek, mert úgy gondolják, hogy úgysem számít a véleményük (majd az lesz, amit a felsővezetők, városi döntéshozók akarnak)
- buktatója a felülreprezentált csoportok, vagyis a közösségi tervezéssel általában csak néhány célcsoportot sikerül bevonni a tervezésbe, az ő akaratuk viszont nem fedi teljes mértékben az „összakaratot”. Egyes társadalmi rétegek hiányoznak a tervezésből, így könnyen félremehet a végeredmény vagy nem derül ki a valós igény.
- szűkítés, fókusz, előkészítés
- buktató a nem jól feltett kérdés. Nagyon konkrétan kell fogalmazni, mert széles társadalmi réteget szólítunk meg. A kérdést úgy kell feltenni, hogy az ne legyen félreérthető vagy többféleképpen értelmezhető.
- nehézség az emberek elérése és aktivizálása
- sok embert bevonva nem tudjuk, hogy mikor lesz vége (vége lesz-e)

További kérdés javaslatok:

- Mi a különbség a „közösségi” és a „participációs” tervezés között?
- MIÉRT érdemes alkalmazni?

4. + 8. kérdések:

Milyen tudás kell hozzá?

Mitől/mikor lesz sikeres?

Csapatnév: név nélkül

csapattagok: Balázs Mihály, Sugár Péter, Karner Anikó, Dimitrijevic Tijana, Tatár Ágota, Tánczos Tibor _workshop jegyzet: Karner Anikó, Dimitrijevic Tijana

Milyen tudás/képesség/ kell hozzá?

- nem csak tudás, de képesség is kell hozzá
- pedagógiai/módszertani/mediálási ismeretek/módszerek/érzék
- közösség ismerete/helyismeret/önismeret
- empátia
- előítélet-mentesség
- szakmai felelősség
- bátorság

Mikor/mitől lesz sikeres?

- reális cél/közösségkovácsoló cél/elfogadott közös cél
- illúzió
- idő és türelem
- részvétel érzése
- vezetői képesség, karizmatikusság/valaki aki lelkesít, motivál
- impulzus/irányító/aktivizáló/indikátor
- meglévő közösségi mag/közösség átstrukturálódása, építése
- felelősség/feladatmegosztás/döntési kompetencia
- ki dönt? hogyan? együtt/egy valaki? van-e, aki nagyobb súllyal dönt?
- mikor sikeres: folyamat/cél sikere? meddig van szükség rá? a folyamatban (csak) vagy a célban is? ez projektfüggő és témafüggő!

Válaszaink mindkét kérdéstről szólnak.

További kérdések és összegző válaszok:

- cél \neq eredmény döntés \neq felelősség
- mit jelent itt a siker/a felelősség/a döntés?
- projekt- és témafüggő a siker kérdése
- nem csak tudás/ismeretek, de érzék/képesség is kell hozzá
- kritikai kérdés: meddig (lehet/legyen) közösségi egy tervezés?

1. + 2. kérdések:

Közösségi tervezés fogalom / eszköz / módszer / szemlélet?

Milyen pluszt nyújt a szervezőnek, közösségnek?

Csapatnév: "ALAPOK" CSAPAT

Csapattagok: Alföldi György, Giap Thi Minh Trang, Treszkai Anett, Orbán Annamária, két lelkes közönségi tag _workshop jegyzet: Treszkai Anett

1. Mikor nevezhetjük annak?

- a társadalom felé döntés átadás történik/ közös döntés
- közös gondolkodás jön létre
- közös tudás teremődik
- több szak/ többféle ember "közössége"
- közös érdek
- mindenki érdekelt benne
- Alföldi György definíció: Közösségben- Közösséggel - Közösségnek - Közösséget - (Közösséggel szemben) - tervezni

2. Mire jó?

- közös bölcsesség
- megismerés
- közösség építése
- Empowerment
- érdekeltté tenni/ bevonás
- felvilágosodás
- emberközeli eredmény > érdekelt felhasználók(felelősek)
- Alföldi György plusz kérdések: Miért fontos? Közösség születése / Mi az eredmény indikátora? Közösség vagy valami fizikai eredmény születése, közös tudás / Ki dönt? Ki csatornázza? / Igények vagy válaszok? / Ki a felelős az eredményekért?

2+1. Mire nem jó?

- nem lesz reprezentatív
- nem lesz olcsóbb/ gyorsabb a projekt
- adott mértékű komplexitás felett nem tud működni
- nem csodafegyver/ nem jó minden szereplő problémájára

3. + 6. kérdések:

Miért fontos?

Milyen szerepekben van az építész?

Csapatnév: „FONTOS” Csoport

Csapattagok: Pálffy Sándor, Dúll Andrea, Schrammel Zoltán,

Borsos Melinda_workshop jegyzet: Borsos Melinda

Miért fontos a Közösségi tervezés?

- Közösség alkotása, létrejötte
- Kibővített közös tudás, egymással megosztott információk
- Csoportjátékra hív
- Közös eredmény kitűzése, elérése
- „Szeretem” eredmény
- Használóbarát
- Kicsatornázza az energiákat - immunitás erősítő
- Összecsatornáz - kihúz - dinamika jelenléte
- Evidencia!
- De: meddig terjedjen a bevonás?

Milyen szerepekben van az építész?

- Igények - a közösségtől érkeznek
- Válaszok - a tervezőtől érkeznek
- Kérdés: ki a felelős az eredményért?
- A felelősség teljes átadása egyik irányban sem lehetséges!
- Ez egy dinamikus, összetett szerep
- Társas műfaj - új tudás, új ismeret, új szakma - hogyan csináld?
- Nincsenek bejáratott utak, de ez JÓ!

A csapat összegző definíciója a Közösségi Tervezés meghatározására

(kiindulási gondolat forrása: Pálffy Sándor):

- A Közösségi Tervezés egyszerre van jelen az alábbi tervezési szituációkban:
- Közösség - BEN tervezni: csapatban közösen
- Közösség - NEK tervezni: az igényeiknek
- Közösség - GEL tervezni: tervező a közösséggel vagy közösség a közösséggel
- Közösség - ET tervezni: új közösséget alkotni
- A négy szituáció együtt összesíti a Közösségi Tervezés feladatait, irányait (viszont létezik egy negatív ellenpont is: Közösség - GEL SZEMBEN tervezni...)

A Műhely Aranyköpései

workshop jegyzet: Borsos Melinda, Dimitrijevic Tijana

Jó szó-e magyarul a közösségi tervezés?

Alternatívák:

társadalmi bevonás

participációs tervezés

partneri/partnerségi tervezés

(eredeti kifejezés: public participation)

(Alföldi György)

Ahány eset, annyi eset.

(Terbe Rita)

Egy akció, ami bármiben kimerülhet!

(Schrammel Zoltán)

Semmink nincs, de mindenünk van, mert mindent hozunk.

(Giap Trang)

Nincsenek bejáratott utak. Lehet kísérletezni.

(Borsos Melinda)

Mikor érdemes? Mindig.

(Terbe Rita, Alföldi György, Dimitrijevic Tijana)

Akkor érdemes, ha BÁRMI hasznos vissza tud csorogni a közösségnek.

(Dúll Andrea)

A műfajról: Célok megfogalmazása és tervezési program kialakítása közösségi tervezéssel. Az eredmény (a ház, a tervezés maga; szerk.) nem.

(Balázs Mihály)

Lehet-e ezek után tanítani? Lehet!

Csoportosítás és széthúzás. ... Építészekben felkelteni az érdeklődést a közösség iránt, akinek terveznek! Ez szemlélet! Ezt átadni, és utána módszert tanítani, ez a cél.

(Alföldi György)

Egy szó: példamutatás.

(Giap Trang)

Úgy lehet tanítani, mint az autóvezetést. Implicit tanulás! Izgalmas...

(Dúll Andi)

Átadódik a tudása, vagy át is tudjuk adni?

(Somogyi Krisztina)

Legyen egy következő Közösségi Tervezés Konferencia: a sikertelen közösségi tervezésről!

(mindenki)

2. NAP

Építészet, Közösség, Kísérletek -
Előadások és Kerekasztal

2. NAP:

ÉPÍTÉSZEK, KÖZÖSSÉG, KÍSÉRLETEK - ELŐADÁSOK ÉS KEREKASZTAL

Időpont: 2019. november 27, szerda 13:00-18:00

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ

(Budapest, Petőfi Sándor u. 5, 1052)

Előadók és beszélgetőtársak: Építészek és nem építészek, kutatók és gyakorló szakemberek, egyetemi hallgatók és oktatók, pályakezdők, közösségek és közösségépítők, közösségben gondolkodók

12:30-13:00 KÁVÉ ÉS REGISZTRÁCIÓ

13:00-13:20 MEGNYITÓ:

Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana - kurátorok

Miért fontos nekünk ez a konferencia?

Alföldi György - téma szerelmese, közösségi tervező, oktató, dékán

Miért közös ügy a közösségi tervezés?

13:20-13:30 TÉMAFELVETÉS:

Somogyi Krisztina - vizuális környezet kutató, építészkritikus

13:30-15:30 ELŐADÁSOK - GYAKORLATI KÍSÉRLETEK

Pecha Kucha formájú előadások (20 kép x 20 mp) - Előadók: tervező csapat - Téma: Közösségi tervezés a gyakorlatban - Előadások: Projekt és résztvevő közösség rövid bemutatása; pozitív hozadékok, kihívások és akadályok kiemelése - Cél: Az összetett folyamat őszinte és kritikai bemutatása színes projekteken keresztül (Nem csak a sikerek, de "kudarok" és nehézségek is!)

NAGY LÉPTÉK

1. Építész Stúdió: Félix Zsolt, Hónich Richárd, Fialovszky Tamás
Balatoncsicsó_VIDÉKI NAGYBERUHÁZÁS
2. CAN Architects: Cseh András, Élő József, Köninger Szilárd, Nagy András, Németh Dávid, Tátrai Ádám
Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont_TANULÁSI TEREK_KÖZÖSSÉGI KUTATÁS, TERVEZÉS, TANULÁS

OKTATÁS

3. Oliver Sales
Installációk_RÖVID AKCIÓ_BME ANGOL NYELVŰ ÉPÍTÉSZOKTATÁS
4. Benyusovics Dalma és Rendi András
*Felsőpetény Jövő kutatás_FRISS DIPLOMATERV_KÖZÖSSÉGBEVONÁS
SZOCIÁLIS PROJEKTEK*
5. Tihanyi Dominika
Teleki tér _SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ_TÁJÉPÍTÉSZET_UTÓÉLET
6. Alföldi György, Horváth Dániel
Mátyás tér _SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ_ÖSSZETETT SZEREP
7. Kemes Balázs
*Elfogadás Sütöde Monor_SPONTÁN KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS_OKTATÁS
KAPUFÁK, KÉRDÉSEK*
8. Kukucska Gergely
Teszt Üzem mód?! avagy üljünk vagy feküdjünk egy városi közparkban?

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK - ELŐADÁS-BLOKKOK KÖZÖTT

15:30-15:45 KÁVÉSZÜNET

15:45-17:30 SZAKÉRTŐI KEREKASZTAL - ÉPÍTÉSZEK + NEM-ÉPÍTÉSZEK + KÖZÖSSÉG
*Közösségi tervezéssel foglalkozó szereplők kerekasztala - Téma:
Közösségi tervezés összetettsége; lehetőségek és pozitív hozadékok
mellett kritikai kérdések - Cél: Téma és diskurzus tágítása, sok szereplő,
sok szempont! Egyszerre lelkesítő és kritikai vita!*

Moderátorok: Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana

Résztevők:

★ Dúll Andrea	környezetpszichológus
★ Somogyi Krisztina	vizuális környezet kutató, építéskritikus
★ Tihanyi Dominika	tájépítész, közösségi tervező, kutató
★ Gutti György	közösségben élő, közösségépítő (Alsómocsolád)
★ Pálfy Sándor	építész, téma szerelmese, oktató
★ Kemes Balázs	építész, közösségi táborszervező, oktató
★ Tánczos Tibor	építész, közösségi tervező, oktatás-kutató
★ Cseh András	építész, közösségi tervező
★ Balázs Rebeka	építész, szociológus és antropológus
★ Bródy Luca	szociológus, közgazdász
★ Dávida Eszter	építész, projektmenedzser
★ Kukucska Gergely	építész, közösségi tervező, kritikus kutató

17:30-18:00 KOCCINTÁS ÉS BESZÉLGETÉS

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

CAN ARCHITECTS

Építész Stúdió: Félix Zsolt, Hőnich Richárd, Fialovszky Tamás - *Balatoncsicsó_VIDÉKI NAGYBERUHÁZÁS*

CAN Architects: Cseh András, Élő József, Köninger Szilárd, Nagy András, Németh Dávid, Tátrai Ádám

Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont_TANULÁSI TEREK_KÖZÖSSÉGI KUTATÁS, TERVEZÉS, TANULÁS

ÉPÍTÉSZSTÚDIÓ

Félix Zsolt DLA, Hőnich Richárd DLA, Fialovszky Tamás építészek és az Építész Stúdió csapata Balatoncsicsón komplex közösségi tervezéssel alakította át a plébániát és közvetlen környezetét! Együtt dolgoztak egy interdiszciplináris szakemberekből álló csapattal, és a helyi lakossággal is. Erről az izgalmas folyamatról beszélnek nekünk.

CAN ARCHITECTS

A CAN Architects egy lendületes és fiatal építésziroda Győrben. Vannak közöttük építészek, kutatók, közösségben és közösségről gondolkodók, DLA építőművészetek doktora, doktoranduszok és oktatók is. Az előadást Cseh András DLA építész, kutató, SZIE Építézmérnöki Karának tudományos dékánhelyettese tartja.

A teljes névsoruk: Cseh András, Élő József, Köninger Szilárd, Nagy András, Németh Dávid, Tátrai Ádám.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

OLIVER SALES

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

RENDI ANDRÁS
BENYUSOVICS DALMA

Oliver Sales - *Installációk_RÖVID AKCIÓ_BME ANGOL NYELVŰ ÉPÍTÉSZOKTATÁS*

Benyusovics Dalma és Rendi András - *Felsőpetény Jövőkutatás_*

FRISS DIPLOMATERV_KÖZÖSSÉGBEVONÁS

OLIVER SALES

Oliver Sales

Ba(Arch)(Hons)DipArch(Birm)RIBA,
építész, oktató, a BME angol nyelvű
építészképzés meghatározó alakja, a
Hello Wood akciók aktív résztvevője. Sok
és sokféle "egyéb" közösségi
megmozdulás indítója, csinálója,
szerelmese.

Előadásában ezekről az izgalmas
"egyebekről" és a közösségről fog
mesélni.

BENYUSOVICS DALMA ÉS RENDI ANDRÁS

Benyusovics Dalma és Rendi András
építészek 2019-2020 évben diplomáznak
Győrben.

A friss és még éppen alakuló
diplomamunkájukról fognak mesélni.
Milyen építészhallgatóként beleugrani a
közösségi tervezésbe? Meglátjuk!

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

TIHANYI DOMINIKA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

KEMES BALÁZS

Tihanyi Dominika - Teleki tér _SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ_ TÁJÉPÍTÉSZET_ UTÓÉLET
Kemes Balázs - Elfogadás Sütöde Monor_ SPONTÁN KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS_ OKTATÁS

TIHANYI DOMINIKA

Tihanyi Dominika DLA,
tájépítész, kutató, közösségi tervező, az
Újirány Csoport fontos tagja. Doktori
kutatásában és sok tervezési munkában
is foglalkozik participációval.

A konferencián a Budapest VIII. kerület,
Magdolna negyed egy fontos terének
közösségi átalakulásáról fog mesélni.

KEMES BALÁZS

Kemes Balázs DLA, építész,
(szerintünk) közösségi tervező, oktató,
táborszervező, építő, közösségalkotó,
tanársegéd a BME Középülettervezési
Tanszéken. Az utóbbi tíz évben sok-sok
építőtábor szervezője Valkonyára, Perbálra,
Monorra... Balázs egy friss, ropogós és még
illatos, éppen a héten betonozott
munkájáról fog mesélni. Ez a monori
cigánytelepen a helyi asszonyokkal,
civilekkel és építész hallgatókkal közösen
tervezett Sütöde.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

ALFÖLDI GYÖRGY

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

HORVÁTH DÁNIEL

Alföldi György, Horváth Dániel

Mátyás tér _SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ_ ÖSSZETETT SZEREP

ALFÖLDI GYÖRGY

Dr. habil Alföldi György DLA

- építész, várostervező, egyetemi tanár,
BME Építésmérnöki Kar dékánja, BME
Építésmérnöki Kar Urbanisztika
Tanszék oktatója

Alföldi György - a téma szerelmese,
maga is közösségi tervező

HORVÁTH DÁNIEL

Dr. Horváth Dániel

a Rév8 Városfejlesztési Zrt. meghatározó
tagja volt évekig Alföldi Györggyel együtt,
ma pedig vezető projektmenedzser az
Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő
Nonprofit Kft.-nél.

Gyurival egy közös munkájukról, a
Magdolna Negyed Programok keretében
megújított Mátyás térről fognak mesélni!

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

KUKUCSKA GERGŐ

Kukucska Gergely

Teszt Üzem mód?! avagy ülünk vagy feküdjünk egy városi közparkban?

KUKUCSKA GERGELY

Kukucska Gergő

építész, oktató, két kisfiú apukája, közösségi akcióhős (szerintünk), a téma űzője és kutatója, kritikusa! A Valyo (Város és Folyó egyesület) aktív tagja, és a D1618 műhely alapítója.

Ő tartja az utolsót, lelkes kritikákkal és kérdésekkel teli előadást! A Valyo munkáiról, kiemelten pedig a friss Nívó Díjas Nehru partról fog mesélni.

**ABSZ
TRAK
TOK**

Balatoncsicsó_VIDÉKI NAGYBERUHÁZÁS ÉS KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS

Félix Zsolt DLA, Hőnich Richárd DLA (Építész Stúdió), Fogarasi
Barbara, Prof. Dr. Dúll Andrea

6 tanulság (a Balatoncsicsói Községi Ház közösségi tervezése kapcsán):

1. **Start.** A folyamat megfelelő pontján érdemes indítani a közösségi tervezést. A szakmai munka első szakaszát követően, ha már tiszták az alap adottságok és látszik a mozgástér. Pl. a műemléki kutatás már elkészült és tudjuk, hogy mit lehet és mit nem. Különben a közösség olyan álmokba ringathatja magát, amit aztán nem lehet megcsinálni, és úgy érzik, hogy a szakma csak akadályokat gördít.
2. **Üvegseb.** Egy közösségi tervezésnél különösen fontos, hogy minden költségvetés nyilvános legyen, és a költségvetés menet közbeni módosításairól (azok okáról, mértékéről és következményeiről) mindenki tudjon. Különben beépül a folyamatba a bizalmatlanság és gyanúsítgatás, ami aztán rajta ragadhat a projekten, akár a későbbi működtetést is megnehezítve.
3. **Staféta.** A szakma kezdi el a folyamatot az alaphelyzet tisztázásával, majd a koncepció kialakítása során kinyílik a tér a közösség számára a közösségi tervezéssel. Végül szükségszerűen a szakma fejezi be a folyamatot a részletes tervek elkészítésével, amihez értelemszerűen a laikus közösség már nem tud sokat hozzátenni. Ebben az utolsó szakaszban is fontos az élő kapcsolat, hogy a közösség ne érezze azt, hogy kiveszik a kezükből a döntést, hanem azt lássák, hogy annak a megvalósításán dolgozik tovább a szakma, amit együtt kitaláltak.
4. **Viszonyítás.** Minden közösségi projekt nagy várakozással indul, de akármilyen jó is lesz a végeredmény, az álmoknál szükségszerűen soványabb. Ennek a szakadéknak az áthidalására külön oda kell figyelni, hogy elkerülhető legyen a csalódottság érzése.
5. **Átadás.** Mivel egy közösségnek általában semmilyen forrása nincsen, különösen fontos az, hogy teljesen működőképes állapotban kapják meg a házat, az összes mobil berendezéssel és kiegészítővel együtt, mert ezek utólagos beszerzése nagy nehézséget jelenthet nekik.
6. **Fenntartás.** Hosszú idő, mire egy közösség kialakítja és megtanulja, hogyan érdemes működtetni egy közösségi funkciót. Ezért már a tervezés legelejétől fel kell őket készíteni erre a feladatra, hogy az átadás után ne teljen pangó évekbe, mire egy normális működtetés összeáll.

Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont_KÖZÖSSÉGI KUTATÁS TERVEZÉS TANULÁS

Cseh András DLA, Élő József, Köninger Szilárd, Nagy András,
Németh Dávid, Tátrai Ádám (CAN Architects)

A közösségi tervezés folyamata erősen változik projektenként, mind a vágyott téralkotás, mind a résztvevő-használó közösség, mind saját tapasztalatunk szempontjából. Minden történet alakítja önmagát és a következőt, így egyre szélesebb kört tudunk megszólítani az egyre tágabb folyamatokat integráló közös tervezésben.

A Mosonmagyaróvári Piarista Iskolaközpont közösségi tervezése, léptéke és komplexitása miatt eddig a legösszetettebb közösségi tervezési kezdeményezésünk. Eredeti célunk volt, hogy a tervezés folyamán a használók is aktív részesei, alakítói legyenek épületüknek, folyamatosan sajátjuknak érezzék a készülő terveket. Erre az érzékenyítésre és közös munkára alkottuk meg a közösségi kutatás, tervezés, tanulás hármas folyamatrendszerét.

Az iskola tervezése során az intenzíven együtt élő helyi közösség minden csoportjának bevonása mellett az országos szinten működő piarista rend vezetősége is aktív szerepet vállalt a közös munkában. Megbízói szándékként előremutató pilot projektként tekintettek már magára a tervezési folyamatra is: az egymást alakító pedagógia és tér közös fejlesztésének modelljét fejlesztettük együtt, amit más intézményeiknél és fejlesztéseiknél is alkalmaznak.

Harmadik résztvevő csoportként a szakági munkatársak intenzív bevonása a kutatási, koncepció-alkotási folyamatok letelejtől kezdve meghatározó volt. Mind design, mind műszaki szempontokból közös preferencia-halmazokat alkottunk, amelyeket már az első építészeti gondolatok is integráltak.

Ebben az összetett tervezői környezetben egy asztalhoz ültettük le a diákokat, tanáraikat, a szülőket, a fenntartót és a szakági tervezőket, hogy együtt akumulálódjon az a tudás, ami végül építészeti produktummá vált.

Share the table - mondjuk. A közösségi tervezést pedig a kivitelezés alatt is tovább folytatjuk a megbízóval, a terek belakására, pedagógiai és közösségi használatára készülve.

Installációk_és egyéb_RÖVID AKCIÓ_BME ANGOL NYELVŰ ÉPÍTÉSZOKTATÁS

Oliver Sales Ba(Arch)(Hons)DipArch(Birm)RIBA

(kétnyelvű előadás///bilingual presentation)

Az építészek, mint egy szakmai csoport tagjai viselkedési kódexet követnek, mely vezérli cselekvéseiket, elhivatottságukat, céljaikat. A legfontosabb alapelv a tisztességes, objektív, önzetlen, intuitív hozzáállás, a példamutatáson alapuló vezetőerő. Éppen ezért építészek gyakran vesznek részt közösségi projektekben. Pályafutásom során ilyen változatos megmozdulásokban való aktív szerepvállalás segített nekem és remélhetőleg másoknak is, megosztani tapasztalataikat és fejleszteni az építészet társadalmi aspektusát. A közösségi projektek kívül esnek a szokásos gyakorlati területeken, legszemléletesebben így írhatók le: foglalkozása építész, épületeket tervez plusz egyéb...

Egyéb... Ide tartozik az oktatás, a workshopok és a közösségi projektek. Egyébként erkölcsi kötelességünk a társadalom iránt.

Egyéb... Maradj egy kicsit naiv és játssz többet.

///

Architects as members of a professional group follow a code of practice which guides our actions, beliefs and aims. The most important ideas being to act with integrity, objectivity, leadership and selflessness. This is why architects often engage in communal projects. Over the course of my career involvement in varied projects has helped me, and hopefully others, share experiences and develop the social aspect of architecture. Communal projects are outside our usual field of practice and might best be described as follows: Profession Architect, we design buildings and other things...

Other things... Includes education, workshops and communal projects. Otherwise our moral duty to society.

Other things... Stay a little bit naive and play more.

Felsőpetény Jövőkutatás _FRISS DIPLOMATERV _KÖZÖSSÉGBEVONÁS

Benyusovics Dalma és Rendi András

Diplomatémánk megválasztásakor elsődleges szempont volt, hogy valós problémával foglalkozzunk, a munkánknak igazi haszna lehessen. A „Felsőpetény jövője, a falu megtartó ereje” cím alatt egy rendhagyó tartalommal rendelkező diplomamunkába kezdtünk bele tanáraink támogatásával. A 600 fős falunak szinte semmilyen bevétele nincsen, ami komoly kihívásokat jelent a hétköznapiakban is, emiatt úgy gondoljuk és hisszük, hogy a jövő szempontjából fontos szerepe lehet a közösség erejének.

Munkánk alapja egy átfogó kutatás, ami kiegészül probléma- és lehetőség kereséssel, módszerek, irányelvek, javaslatok és különböző részletességű tervek összesítésével, amit a település vezetőinek és lakóközösségének kezébe adnánk. Itt jön képbe a közösségi tervezés és kivitelezés, hiszen ezt az anyagot csak akkor tudja a falu is használni, ha azt alaposan ismeri. Közösségi kivitelezéssel, anonim ötletbörzével, irányított kérdésfeltevésekkel, valamint a gyerekekkel és különböző csatornákon keresztül próbáljuk elindítani a gondolatokat. Óvatosan, messzebből, a legapróbb és változatos lépésekkel kezdjük a bevonást.

Reméljük, hogy még nincs késő egy szemléletformáláshoz, egy irány kijelöléséhez, ami akár a mindenkori vezetéstől függetlenül is működhet, hiszen a lakosságon alapszik.

Mátyás tér _SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ _ÖSSZETETT SZEREP

Dr. habil Alföldi György DLA, Dr. Horváth Dániel

A Magdolna Negyed Program keretében valósult meg a józsefvárosi Mátyás tér részvételi típusú megújítása 2005-2008 között. A megvalósításban a Rév8 Zrt. munkatársaként vettünk részt. Célunk az volt, hogy a Mátyás tér környékén élők érdeklődését felkeltsük a városrehabilitáció iránt, a Mátyás térből pedig egy olyan zöldterületet alakítsunk ki, melyet a helyi közösség magáénak érez, és a köztér, valódi közösségi térként kezd el működni.

A közösség bevonására építő zöldterület-fejlesztést valósítottunk meg, ahol az önkormányzat a Rév8-on keresztül biztosította a lakosság, a civilek, az intézmények közvetlen szerepvállalását a tervezéstől a kivitelezésig. Integrált városfejlesztő szervezetként szerepünk nagyon sokrétű volt, hol az önkormányzat, hol a tervező, hol a lakosság, hol a civil szervezetek bőrébe kellett belebújni ahhoz, hogy megfejtjük a városrészt alakító folyamatokat.

Egy igazi tanulási folyamat ez, számos gyermekbetegséggel, ugyanakkor számos előremutató eredménnyel. Ilyennek tartjuk azt, amikor a 2015. évi ráncfelvarrás időszakában a Mátyás tér fenntartását zászlójára tűző egyesület már maga kezdeményezte a közösségi tervezést.

Teleki tér _SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ_ _TÁJÉPÍTÉSZET _UTÓÉLET

Tihanyi Dominika DLA

Az 2014-ben átadott Teleki téri közösségi park sikere sok szempontból a befektetett munkával egyetemben a szerencsének is tulajdonítható. Az előadás az alkalmazott tervezési módszer, valamint a tervezés folyamatának és eredményeinek bemutatásán túl azt a kérdést feszegeti, hogyan lehet még hatékonyabbá tenni a közösségi tervezés folyamatát.

Milyen előkészítő munkaszakaszokat kell beiktatni a közösségi tervezést megelőzően, annak érdekében, hogy minél szélesebb körűvé válhasson maga a részvétel egy adott megújítás kapcsán.

Elfogadás Sütöde Monor_SPONTÁN KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS_OKTATÁS

Kemes Balázs DLA

12 éve szervezek különböző építőtáborokat azzal a céllal, hogy gyakorlati lehetőséget biztosítsak olyan hallgatóknak, akik szeretnének egy építési folyamatban a tervezéstől az önerős kivitelezésig részt venni. Az egyes feladatokat és helyszíneket úgy választom, hogy a végeredmény ne legyen öncélú, hanem egy létező és rászoruló közösséget segítsen. A megfelelő tervezési feladatot a közösség vezetőjével együtt választjuk, illetve a pontos tervezési programot is vele állítjuk össze. Ezt követően tájékoztatjuk a közösség tagjait és vonjuk be a hallgatókat a feladatba. Természetesen előfordulnak jó felvetések, kisebb módosítások, de alapjában véve a folyamat egy hagyományos megbízást próbál modellezni, nincs szó közösségi tervezésről. Az építőtábor inkább egy ellenőrzött és segítő környezetben végighaladó valódi beruházás, ahol a tanulás és a kölcsönös tapasztalatszerzés a cél. Így indult a 2019-es Monori Építőtábor is.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monori Biztos Kezdet Gyerekháza egy sátoztetős kockaházban és a hozzá tartozó melléképületekben működik. Ezek egyikét, a szögacél tartószerkezetű, drótüveg táblákkal burkolt étkezőt szeretnénk volna újjáépíteni. A fa szerkezetű új épületrészt váratlan akadályok miatt nem építhettük meg, így egy másik feladatba, az Elfogadás Sütöde felújításába és bővítésébe kezdtünk. A munka építészetileg egyáltalán nem volt előkészítve, a táborban alakult minden. A telepvezetővel és a sütödében dolgozó asszonyokkal közösen kezdtünk a tervezésbe. Közösen mértük fel az épületet, közösen utaztunk Budapestre, hogy kiválasszuk az új konyhagépeket, majd együtt végeztük a munkát. Mi terveztünk és építettünk, az asszonyok főztek ránk és a dolgoztak párhuzamosan a sütödében. Ez volt életem első közösségi tervezése. Nagyon meghatározó élmény volt és különösen inspiráló a következő táborokhoz.

Az építés jelentős részét a táborban és az azt követő ráadás táborokban elvégeztük, jelenleg a befejező munkák zajlanak. Bízom benne, hogy minden rendben alakul és hamarosan sor kerülhet az átadóra!

TESZT ÜZEMMÓD?! avagy Ülünk vagy feküdjünk egy városi közparkban?

Kukucska Gergely (Valyo, D1618 Műhely)

A 2016-ban felújítását követően átadott Nehru part idén elnyerte a MUT és az ICOMOS közös Köztérmegeújítási Nívódíját. A Város és Folyó egyesület 2013-as Dunatanösvény programjának lelkesedéséből táplálkozó akciók a Főváros TÉRKÖZ pályázat keretén belül a Bálna és a Petőfi híd közötti dunaparti parkmegújítási programhoz csatlakoztak, ezek néhány eleméről mesélek. A tervezést megelőző és a közben zajló közösségi események, próbálgatások vagy mondhatjuk – TESZT ÜZEMMÓD - rengeteg nem várt helyzetet eredményezett és érdekes tapasztalatot hozott.

Hogyan használható egy leharcolt híd alatti tér? Szükséges-e közWC? Ülünk vagy feküdjünk egy városi közparkban?

**KERÉK
ASZTAL**

Kerekasztal-beszélgetés összefoglalója

Borsos Melinda DLA, Dimitrijevic Tijana DLA

A konferenciánk első napján célunk volt körbejárni a közösségi tervezés szerepét a mai építészeti képzésben. A második napon azt jártuk körbe, mi a közösségi tervezés helye az építészeti tervezési gyakorlatokban. Hogyan csináljuk; mikor működik; mik a fő pozitív hozadécai és akadályai, lehetőségei és kritikai pontjai? Meghívott színes szereplőkkel, szakemberekkel ezeket a kérdéseket több szemszögből beszéltük át egy kerekasztal mellett.

Célunk volt a téma összetettségének bemutatása, és a róla szóló diskurzus tágítása a különböző szereplők, szakemberek, szemszögek segítségével. A kérdések összeállításánál, a beszélgetés előkészítésében segítségünkre volt a konferencia első alkalma - az ott közösen összegyűjtött gondolatok és felvetések.

Moderátorok:

- Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana (építészek)

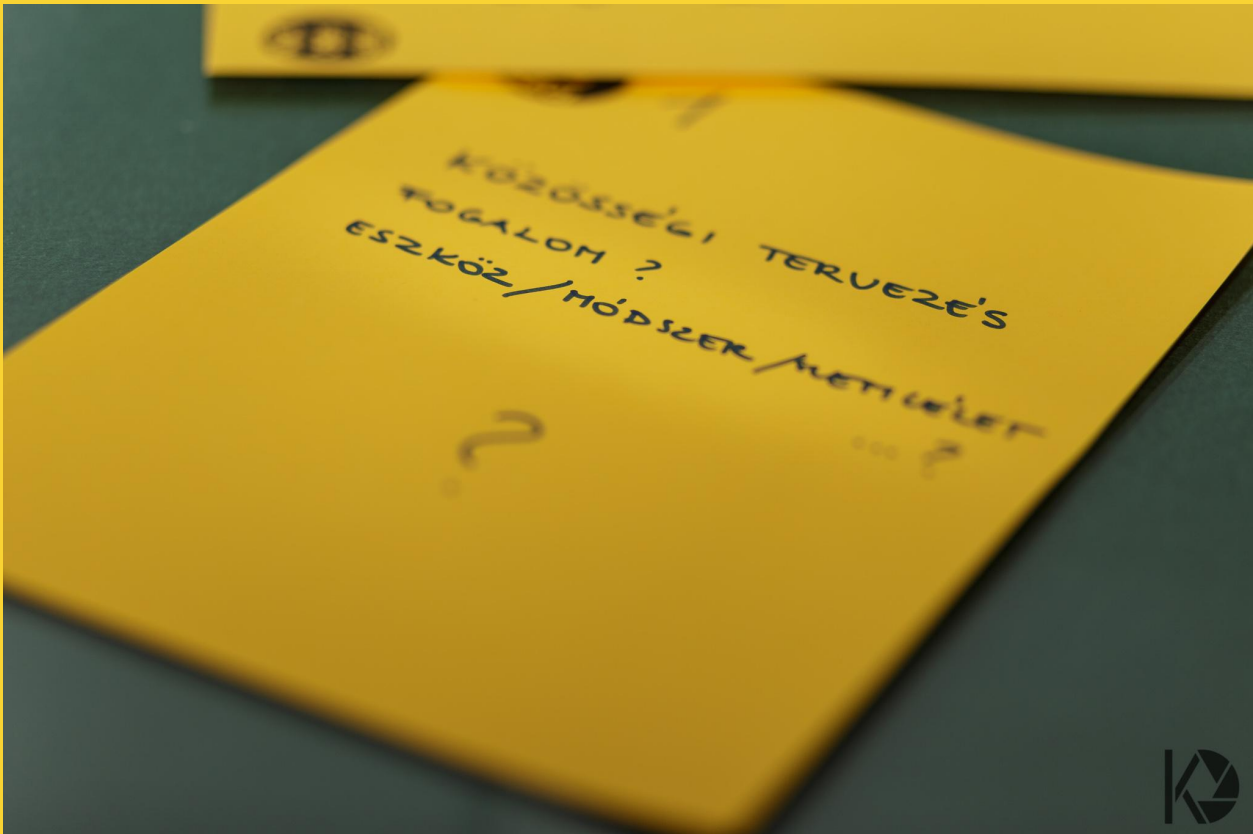
Kerekasztal beszélgetőtársak:

- Dúll Andrea (környezetpszichológus)
- Pálfy Sándor (építész, urbanista)
- Cseh András (építész)
- Balázs Rebeka (építész, szociológus és antropológus)
- Kemes Balázs (építész)
- Dávida Eszter (építész, projektmenedzser)
- Gutti György (közösségépítő)
- Bródy Luca (szociológus, közigazdász)
- Kukucska Gergő (építész)
- Somogyi Krisztina (vizuális környezet kutató, építészkritikus)
- Tihanyi Dominika (tájépítész)

A Kerekasztal kérdései:

- 1. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS - ESZKÖZ? MÓDSZER? SZEMLÉLET?**
 - 2. MIKOR VAN LÉTJOGOSULTSÁGA EGY TERVEZÉSEN BELÜL?**
 - 3. MIKOR VAGY KÖZÖSSÉGI TERVEZŐ?**
 - 4. MI A TERVEZŐ SZEREPE ÉS FELELŐSSÉGE?**
 - 5. MILYEN PLUSZ NYÚJT A TERVEZŐNEK ÉS A KÖZÖSSÉGNEK?**
 - 6. MIK LEHETNEK A BUKTATÓK/CSALÓDÁSOK?**
 - 7. VAN-E ERRE MEGOLDÁS, JAVASLAT?**
 - 8. MI LEHET EREDMÉNY A KÖZÖSSÉGI TERVEZÉSBEN?**
 - 9. MIT TEKINTÜNK SIKERESNEK?**
- + BÓNUSZ KÉRDÉS: Útravaló azoknak, akik most vágnak bele a közösségi tervezésbe!**

Dúll Andrea (környezetpszichológus)

Prof. Dr. Dúll Andrea, az MTA doktora, intézetigazgató egyetemi tanár, általános dékánhelyettes, Ember-Környezet Tranzakció Intézet, ELTE PPK. Környezetpszichológus, habilitált egyetemi tanár, kutató és többek között a BME Építőművészeti Doktori Iskola témavezetője és meghívott oktatója. Mindezen kívül pedig - ami nekünk, építészeknek kiemelten izgalmas és kedves - több tervezési és közösségi tervezési projekt konstruktív és kritikus résztvevője, és különböző építészeti témájú párbeszédok aktív társa.

Guti György (közösségépítő)

Gyuri az előző tíz évben keresi az alternatív, fenntartható életmód lehetőségeit Magyarországon. Lakott már az Őrségben egy kis falu szélén, jurtában az erdőben, egy öko-faluban, jelenleg pedig az Alsómocsoládi éppen alakuló, friss és aktív le- és visszaköltöző közösség tagja. Az útkeresése központjában mindig a közösség, közösségben gondolkodás állt. Ezért hívtuk ma ide - a beszélgetésünkben Ő adja majd a közösségi tervezés szóból a "közösség" szemszögét, tapasztalatait.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

DÜLL ANDREA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

GUTI GYÖRGY

Somogyi Krisztina (vizuális környezet kutató)

Somogyi Krisztina PHD, vizuális környezet kutató, építéskritikus, a BME Építőművészeti Doktori Iskola meghívott oktatója, az ELTE PPK Környezetpszichológia Kutatócsoportjának tagja, az Építészfórum egyik friss főszerkesztője - és sok-sok építészeetről szóló párbeszéd szíve és lelke!

Bródy Luca Sára (szociológus-közgazdász)

Bródy Luca Sára PhD, szociológus-közgazdász, kutató. Budapesten végzett, Amszterdamban szociálpolitikát és városszociológiát tanult, majd idén doktorált a Gran Sasso Science Institute PhD-képzésén, az olaszországi L'Aquilában. Kutatása a "participáció határait" keresi budapesti és barcelonai esetek összehasonlításával. (Ezt még leírni is izgalmas!) Örülünk, hogy velünk lesz!

Balázs Rebeka (szociológus, antropológus)

Balázs Rebeka, egy igazi kettő-az-egyben szemlélet! A BME-n végzett építésként, majd a CEU Central European University-n szerzett szociológus és kulturális antropológus diplomát! Kutatja az építészet társadalmi hatásait, a közösségi tervezés szociológiáját. Többszörösen itt a helye.

Dávida Eszter (projekt menedzser)

Dávida Eszter építész és projekt menedzser. Elméletben és gyakorlatban is foglalkozik az aktivizmussal, az önkéntes csoportok dinamikájával, a közösségépítéssel! 2007 óta a KÉK Kortárs Építész Központ tagja, jelenleg a Pecha Kucha Night Budapest és a DANUrB (Interreg - Danube Urban Brand) program vezetője. Beszélgetésünkben Ő képviselheti majd az alulról szerveződő közösségi akciók szempontjait!

Két meghívott vendégünk, akik sajnos nem tudtak eljönni):

Jelinek Csaba PHD, szociológus, közösségben gondolkodót hívtuk velünk beszélgetni eredetileg. Bródy Luca és Balázs Rebeka.

Polyák Levente PHD, urbanista, közösségi aktivista, KÉK Kortárs Építész Központ meghatározó alakja.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

SOMOGYI KRISZTINA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

DÁVIDA ESZTER

BRÓDY LUCA

BALÁZS REBEKA

Tihanyi Dominika (tájépítész)

Tihanyi Dominika DLA, tájépítész, közösségi tervező, kutató. A második nap egyik előadója, korábban már bemutattuk. A kerekasztalban is velünk lesz, egyszerre mint közösségi tervező és mint tájépítész.

Pálfy Sándor, Alföldi György, Kemes Balázs, Tánczos Tibor, Cseh András és Kukucska Gergely. (építészek)

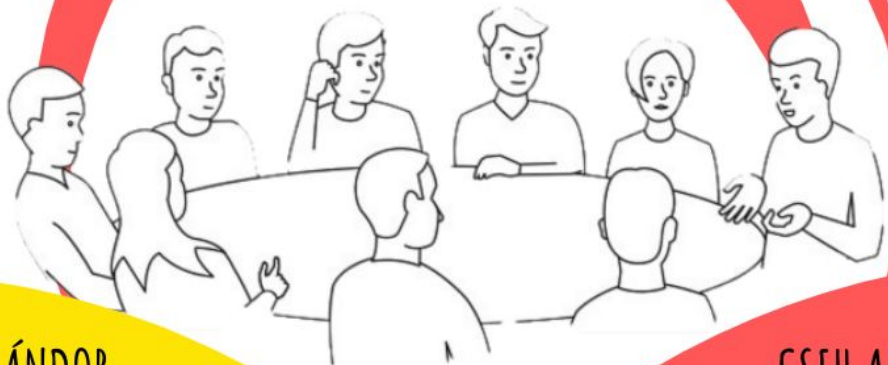
És végül bemutatjuk az építészeket, akik velünk beszélgetnek! A konferencia előadói, az első nap interaktív műhelyének résztvevői, akiket korábban már részletesebben bemutattuk. Örülünk, hogy a Kerekasztal során folytatták velünk a beszélgetést: Dr. habil Pálfy Sándor DLA, Dr. habil Alföldi György DLA, Kemes Balázs DLA, Tánczos Tibor DLA, Cseh András DLA és Kukucska Gergely.

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

TIHANYI DOMINIKA

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA 11.27.

PÁLFY SÁNDOR
KEMES BALÁZS
ALFÖLDI GYÖRGY

CSEH ANDRÁS
TÁNCZOS TIBOR
KÖNINGER SZILÁRD

LEL TÁR

Konferencia eredményei számokban
Vizuális dokumentáció és sajtóvisszhang
Utószó a szervezőktől_Borsos Melinda, Dimitrijevic Tijana

LELTÁR

A konferencia eredményei számokban

2 kurátor, 3 moderátor, 1 kreatív tornatanár
31 előadó, 23 műhely résztvevő
14 kerekasztal résztvevő
120 fő közönség
11 különböző szakma és szakterület
2847 (és egyre több) követő a hivatalos oldalon
Sok lelkes segítő

1 doktori iskola, 4 tervezési tanszék
2 építészkamara, 1 építészkar fotóműhely
1 hivatalos weboldal, 20 kihelyezett plakát
2 cikk az építészfórumon
25 saját poszt megjelenése

5 megnyitó beszéd, 18 előadás
1 interaktív műhely, 1 kerekasztal
16 moderátori kérdés
45 oldal helyszíni jegyzet
7 kávészünet és kötetlen beszélgetés

95 kapszula kávé, 46 teafilter, x kockacukor
12 kg mandarin, 15 kg pogácsa, 18 liter ásványvíz
Összesen 11,5 óra közösségi program

Sok felkészítő beszélgetés
Sok fénykép- és videó
Sok lelkes visszajelzés
Sok új szakmai kapcsolat
Sok új kritikai és lelkes kérdés
Sok közös terv a jövőre

Párbeszédalapú építészet

Somogyi Krisztina összefoglalója a konferenciáról

„Először csak úgy beszéljünk!” – Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana ezt mondták, amikor behívtak a konferenciáról való gondolkodásba, a közösségi tervezés elméleti, gyakorlati, módszertani és az építészeti oktatást is érintő témafelvetésébe. „Először beszéljünk!” Természetesnek tűnhet így indulni neki egy építészeti konferenciának – vagy bármilyen közös munkának – de a párbeszéd igénye valójában egyáltalán nem is evidens és gyakran nem is megvalósuló része a kreatív folyamatoknak. Az építészeti tervezés például sokkal inkább közlésalapú még ma is: az az érdekes, hogy egy építész egy „feladatra” mit talál ki „megoldásként”, mit és hogyan fogalmaz meg a gondolataiból, milyen képet tud felmutatni a világnak. A megbízóval való beszélgetés persze mindig is része volt a sikeres építészeti tevékenységnek, hiszen fontos jó kapcsolatot kialakítani a megbízóval, mégis a közösségi tervezés során megjelenik egy új minőség ebben a viszonyban. Erről az átalakuló kapcsolatról, a közös térfoglalás lehetőségéről szólt a két konferencia.

Foucault társadalmi kontroll szemléletére utalva, a hatalom és a tudás összekapcsolódó fogalmaiból kiindulva, az építészeti tudásra alapozott téralakítás is kontroll-gyakorlás, az építészet olyan működőképes technika (know-how) amely a társadalmat szervezi. Ettől a jól intézményesült, hatékonyan működő, de hierarchikus modelltől mozdul el a közösségi tervezés, amely kitágítja és bizonyos meghatározott pontokon megnyitja, megosztja a téralakítási folyamatot a valós vagy potenciális térhasználók közösségével. Egy olyan új építész attitűdről van tehát szó, amelynek alapja a dialógusok keresése, egyfajta kölcsönkapcsolat kiépítése az építésben érdekelt emberek között. A közlés hangsúlya helyett a kétirányú kommunikáció erősödik fel. Az építész szerep alakulásáról van tehát szó, amely a társadalmi hasznosság kérdésköréhez csatol. De pontosan mit is értünk alatta?

A két konferencia felvetése – az elméleti és az oktatást érintő első nap és a gyakorlati, megvalósult példákat bemutató második nap – nagyon sokféle szempontból közelítette meg a közösségi tervezés témakörét. Bár a jelenlévőknek mind volt így vagy úgy személyes tapasztalata is a témában, mégis, egy igen heterogén gyakorlat bontakozott ki, amelynek még fogalmi határai sem éles kontúrák. Az első konferencianap workshopja során is az derült ki, hogy egy olyan gazdag, de még nem kristálytiszta jelenséghalmazt értenek alatta az építészek, a kapcsolódó szakmák képviselői és a bevont közösségek tagjai, amelynek értékei, működési modelljei, alkalmazott módszerei még gyarapodnak. Az első tematikus konferencianap során szervezett workshop vezetőjeként a pontos kérdések felé mozdultunk el, a felmerülő gondolatok lejegyzésével és tematizálásával indítottuk a második konferencia napot: az aktív csoportmunkában kialakult élénk párbeszéd kulcsfogalmait emelem most át e konferenciakötet kontextusába.

Az első témakör a definíciókra vonatkozott: mi a közösségi tervezés és ki végzi? Alföldi György a „partneri tervezés”, a „részvételi tervezés” és a „társadalmi tervezés” fogalmakat említette meg, mint használatos, párhuzamos terminológiákat, és a beszélgető partnereknek időről-időre fel kellett hívni egymás figyelmét arra, hogy a „Közösségi tervezés” és a „Közösség tervezés” fogalmak leírva, kimondva milyen közel vannak egymáshoz, de a jelentésük szétválasztandó. Úgy gondolom, hogy a köztük lévő viszonya továbbgondolandó, így a környezetpszichológia tranzakcionális szemléletére alapozva, a lehetséges összefüggések mélyebb megértése még kutatandó terület.

Pálffy Sándor építész négy fogalmat csatolt egymás mögé: a „Közösségben tervezni” a team munkát jelenti, az építészeti tevékenység ma jellemzően csapatmunka. A „Közösségnek tervezni” a más számára való téralakításról szól, aminek alapeleme a megértés gesztusa, eszköze a kikérdezés. A „Közösséggel tervezni” szókapcsolattal utalt a participáció meglétére, egy olyan partneri viszonyra, amelyben az építész a megbízójával, vagy a használói közösséggel együtt végez tevékenységeket. Végül beszélhetünk a „Közösséget tervezni” jelenségről is, ami természetesen kilép az építészet területéről, ez (részben) már másfajta folyamat. Dúll Andrea környezetpszichológus ezen a ponton jegyezte meg, hogy adódik egy ötödik lehetőség is: lehet ugyanis a „Közösséggel szemben” tervezni, számos sajnálatos ilyen példa közismert. Balázs Mihály építész pedig arra hívta a figyelmet, hogy a tervezés az építészek számára persze helyet, teret, épületet, tehát építészeti tevékenységet jelent, de a tervezés sokkal tágasabb tevékenység, nem lenne jó ezt a dimenziót elveszteni. Erre az utóbbi felvetésre alapozva vetíthetjük előre a közösségi tervezés távlatát: a legfontosabb kérdések egyike, hogy milyen jövőt tervezünk közösen. A közös jövő tervezése társadalmi és ökológiai szempontból is megkerülhetetlen kérdés, ami a figyelmet a fenntartható élet irányába mozdítja át.

A második tematizálható kérdéskör a kompetenciák, tudások és ezzel összefüggésben a felelősség kérdésköréhez kapcsol. Az összefüggések sokrétűek, így egy-egy konkrét beavatkozásnál maradva, a közösségi tervezés során a megosztott döntési mechanizmusok vajon magával hozzák-e a megosztott felelősséget is, avagy az továbbra is a folyamat egészére terjed ki, hiszen szaktudása a téralakításban az építésznek van? A végeredmények – megépült köztér, épület, belső téralakítás – ismeretében firtattuk, hogy egyáltalán lehet-e olyan döntést hozni egy építészeti téralakítás folyamatában, amellyel a jelenlévő építészek nem értenek egyet? A siker és sikertelenség témaköre, magának a mérhetőségnek a szempontrendszer is összetett kérdés, hiszen már az is meghatározandó, mit tekintünk egy közösségi tervezés eredményének, a megvalósult munkát, a folyamatot vagy a munka során kialakult alkotók közösségét? Elgondolkodtató, hogy sikeresnek nevezhető akár egy olyan közösségi tervezési folyamat is, amelynek a végén a közösség lemond az építés igényéről, mert belátja, hogy igénye nem megalapozott, nem arányos vagy a kiválasztott helyszínen nem megoldható.

A közösségi tervezés eredményessége kapcsán az esztétikai szempontokról is összetett beszélgetés folyt: vajon milyen értelemben fontos a végeredmény szépsége, esztétikai megítélhetősége, koherenciája.

Egyáltalán, egy műalkotással szemben támasztott kritériumok érvényesek-e még ebben a helyzetben is? Könnyen lehetne mondani, hogy mivel a közösségi tervezés lényege nem a megvalósuló tárgy, tér, hely, így a megformáltság megítélésének szempontrendszere is más kell legyen. Két fontos ellenérv körül alakult a beszélgetés, így szó volt arról, hogy az építészet jellemzően képeken keresztül mediálódik és ennek van hatása a sikerességre vonatkozóan, másfelől az értelmezhetőség és olvashatóság alapfeltétele a megformáltság, az esztétikai jelleg.

Végül a szó a „Mire jó a közösségi tervezés” gondolatára került, amit többen a „Mire nem jó a közösségi tervezés” kérdéssé alakítottak át elsőként. „Nem reprezentatív.” „Lassú, ezért gyors eredményeket ne várjuk tőle.” „Lehet, hogy drága is.” „Nem mindig, azaz a tervezés nem minden területén alkalmazható.” „Nem csodafegyver.” Ezzel szemben elősegíti a használói közösségek bevonódását. Ez egyben elköteleződés is, ami szerethetőbbé teszi a végeredményt. Az így elkészült téralakítás megítélése a közösségen belül jellemzően pozitív, a résztvevők büszkék arra, amit együttesen létrehoztak és a fenntartásában sokkal aktívabbak: jobban vigyáznak rá, a rongálások jelentősen kisebbek, a beavatkozás hasznossága és használhatósága sokkal magasabb. Az empowerment fontos – hangsúlyozták többen – csak a jó magyar szót nem találtuk rá. Érdeklétté tenni a másikat, felhatalmazni a cselekvésre és az aktív szerepvállalásra a környezet alakításában nemcsak a konkrét helyre hat pozitívan, hanem általánosabb érvénnyel is alakítja a résztvevők attitűdjét az épített környezethez.

A közösségi tervezésről széles körű beszélgetésben pár aspektusról érdekes módon nem esett szó. Így a hangsúly végig azon volt, hogy az építészek mit tudnak adni a közösségnek, de csak később fogalmazódott meg bennem, hogy arról nem beszéltünk, hogy mit kapnak az építészek a folyamat során. Lényegesnek tartom ennek a hangsúlyozását, mert a párbeszéd, az együtt végzett folyamat akkor lesz igazán örömteli és hatékony, ha mind a két fél ad is, és kap is. Ettől lesz kölcsönkapcsolat. A közösségi tervezésben való részvétel reciprok helyzet – érdekesnek gondolom, hogy az építészek még nem artikulálják azt, hogy ők mit várnak el tőle, ők mit kapnak, ők hogyan gazdagodnak ettől a tevékenységtől.

Komoly és nagy váltás a jól ismert, kontrollált folyamatok feladása a tér alakításában, helyette olyan együttműködő hálózatok kialakítása, amely során minden résztvevő saját kompetenciájával tud alakítani a környezeten. Együttműködni zűrös ügy. Különböző emberek szándékainak, aktivitásainak, tudásának az összehangolása egy tervezett, vállalható, fenntartható és jól használható környezet kialakításának az irányába időigényes és bonyolult, jelenlétet és nagy energiákat igényel. A felvetésről való gondolkodás természetesen túlmutat az építészetten, de ha belegondolunk, ez minden esetben így van, hiszen az épített környezet nem az építészé, a világ közös tér. Társadalmi konstrukció. Manapság csak annyi történik, hogy végre tudatosul, hogy belakásának módja egy egyre veszélyeztetettebb ökológiájú bolygón közös lehetőség, közös szándék és közös felelősség is egyben. Ezért fontos, hogy beszéljünk róla. Mint ahogy az is, hogy ne csak beszéljünk róla!

Vizuális dokumentáció és sajtóvisszhang/megjelenés

a Konferencia sajtó- és online megjelenése, méltatása és bemutatása

VIZUÁLIS DOKUMENTÁCIÓ:

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS KONFERENCIA hivatalos weboldala:

<https://www.facebook.com/kozossegitervezeskonferencia2019/>

FÉNYKÉPEK (szerző: BME Képkocka):

Első nap:

https://www.facebook.com/pg/kozossegitervezeskonferencia2019/photos/?tab=album&album_id=157548828967029

Második nap:

https://www.facebook.com/pg/kozossegitervezeskonferencia2019/photos/?tab=album&album_id=165257484862830

VIDEÓK (szerző: BME Képkocka):

https://www.facebook.com/pg/kozossegitervezeskonferencia2019/posts/?ref=page_internal

SAJTÓMEGJELENÉS:

BME ÉDI online felületei:

<http://dla.epitesz.bme.hu/kozossegi-tervezes-konferencia/>

<https://www.facebook.com/bmedla/>

FUGA:

<https://fuga.org.hu/fevent/kozossegi-tervezes-konferencia-2-nap/>

MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA honlapján/hírlevelében

BUDAPESTI ÉPÍTÉSZ KAMARA honlapján/hírlevelében

BME ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR (ÉPK) Tervezési Tanszékek honlapján/hírlevelében

SAJTÓVISSZHANG:

ÉPÍTÉSZFÓRUM:

Együtt? - Közösségi tervezés Konferencia és kerekasztal-beszélgetés 2019

2019.11.06., Építészforum, Szerző: Somogyi Krisztina

<https://epiteszforum.hu/egyutt--kozossegi-tervezes-konferencia-es-kerekasztal-2019-borsos-melinda-es-dimitrijevic-tijana-epiteszek-es-a-bme-epitomuveszeti-doktori-iskola-szervezeseben>

Építészet, közösség, kísérletek. Ilyen volt a Közösségi Tervezés Konferencia

2019.12.09., Építészforum, Szerző: Fürdős Zsanett

<https://epiteszforum.hu/epiteszet-kozosseg-kiserletek-ilyen-volt-a-kozossegi-tervezes-konferencia>

Mit lehet/szabad közössé tenni az építészeti tervezésben? Miért van ma olyan gyakran szó a participációról? Van-e ennek módszertana? Mik a veszélyei? A buktatói? Hol alkalmazható? Tanítják ezt valahol? És hogyan lehet elkezdni? Konferencia Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana építészek és a BME Építőművészeti Doktori Iskola szervezésében, ahol minderre választ kapsz!

*Együtt? - Közösségi tervezés Konferencia és kerekasztal-beszélgetés 2019
2019.11.06., Építészfórum, Szerző: Somogyi Krisztina*

Miért fontos ma a közösségi tervezés? Mi a szerepe és hogyan formálja az építészetet és a társadalmat? Többek között ezek a kérdések is felmerültek a FUGA-ban tartott konferencián, ahol a beszélgetések alatt igazi kisközösséggé kovácsolódtunk össze: volt sütemény, nevetés és rengeteg gondolat.

*Építészet, közösség, kísérletek. Ilyen volt a Közösségi Tervezés Konferencia
2019.12.09., Építészfórum, Szerző: Fürdős Zsanett*

UTÓSZÓ a szervezőktől

a konferencia eredményeiről, sikereiről és a jövőről

Szervezőként a közösségi konferencia egyik legfelemelőbb élménye - mind a konferencia napi programjain, mind a személyes beszélgetésekben, és a felkészülésben - az az óriási energia volt, amit a meghívott előadónk, kollégáink, beszélgető- és hallgatótársaink hoztak magukkal, önzetlenül és lelkesen beadták a közösbe.

Több, mint 50 ember lelkes közös munkája, gondolkodása, részvétele valósult meg a Konferencia során.

- ★ Egyértelműen láthattuk, hogy ma egy nagyon erős és színes mezőny foglalkozik a közösségi tervezéssel Magyarországon (melyből egy szeletet ismertünk most meg). Megtapasztaltuk, hogy a közösség-ben-nek-gel-i tervezés sokunkat mélyen foglalkoztat, a gyakorlatban és elméletben egyaránt. Felfedeztük a közös kérdéseket, nehézségeket, indítékot.
- ★ Külön öröm és siker számunkra, hogy a Konferencia apropóján építész tervezők, más szakmabeliek és közösségek találkoztak össze, közösen és egyenrangúan beszéltek a témáról - egy nyitott, szókimondó, egyszerre lelkes és kritikus, mindvégig konstruktív diskurzusban.
- ★ Nagy egymás iránti érdeklődés és összekapcsolódási vágy mutatkozott a különböző háttérű közösségi tervezők, résztvevők között. Számos jövőbeli együttműködés terve fogant meg.

Úgy gondoljuk, a Közösségi Tervezés Konferenciával elértük a kitűzött célunkat - egy élő és közösségi, interaktív és interdiszciplináris, lelkes és kritikai diskurzus valósult meg, egy új közös platformon.

A Konferencia mindkét napján közösen és együtt új kérdéseket alkottunk meg, merültek fel mindnyájunkban. Mik a közösségi tervezés határai? Milyen tapasztalataink vannak a kudarcokról, a keveset bemutatott, nem sikeres kísérletekről? Mit jelent a siker a közösségi tervezés kontextusában? ...

Bízunk abban, hogy az itt elindított együttműködések, közös gondolkodás és új kérdések a jövőben tovább szövődnek. Jó volt közösen találkozni, beszélni, vitázni, tervezni. Hálásan köszönjük mindenkinek a részvételt! Örömmel várjuk a folytatást.

Budapest, 2020. május.

Borsos Melinda és Dimitrijevic Tijana

**KÖSZ
ÖNET**

Szervezők és segítők listája
Támogatók

SZERVEZŐK, SEGÍTŐK, TÁRSAK

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS
KONFERENCIA 2019

KÖSZÖNJÜK

AZ

ELŐADÓKNAK, SZAKÉRTŐKNEK
KUTATÓKNAK, KRITIKUSOKNAK
BESZÉLGETŐKNEK, HALLGATÓKNAK
SEGÍTŐKNEK, TÁMOGATÓKNAK
SZERVEZŐKNEK
AZ EGYÜTTMŰKÖDÉST!

KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS

NKA Nemzeti Kulturális Alap
BME Építőművészeti Doktori Iskola
BME Középülettervezési Tanszék

Simonovits Erika - Grafika és design, facebook akciók, kreatív kommunikáció

Somogyi Krisztina - közös gondolkodás, tervezés, moderálás

Szabó Levente és Balázs Mihály - egyetemi és szakmai háttértámogatás

Őry Juli és FUGA - helyszín, második nap megvalósítása

Dobos Istvánné Szilvia - pénzügyek, szerződések, elszámolás, kapcsolattartás

BME KépKocka + Szűcs László és társak - fotó + video:

Kőhalmy Nóra, Ostoróczky Nóra - catering, reklám

Építészfórum, MÉK, BÉK, BME - hírek

Alföldi György, Kemes Balázs, Tánczos Tibor,

Schrammel Zoltán, Cságoly Ferenc -

-közös gondolkodás

Monori Elfogadás Közösségi Sütőde - pogácsa, süti, keksz

Karner Anikó, Giap Trang, Simonovits Erika - teremberendezés és varázslat

Almer Gábor, Gaskó Mátyás, családaink - minden

Előadóink és beszélgetőtársaink

Közönség

Az eseményt Kerékgyártó Béla tanárunk és barátunk emlékére ajánljuk.

TÁMOGATÓK:

Nemzeti Kulturális Alap

M Ű E G Y E T E M 1 7 8 2

BME Doctoral School of Architecture

FUGA

<https://www.facebook.com/kozossegitervezeskonferencia2019/>

A konferencia a Nemzeti Kulturális Alap pályázatának támogatásával valósult meg, a BME Építőművészeti Doktori Iskola szervezésébe. A támogatás adatai: A2021/N6123, altéma 101108/106.

SZERKESZTŐK:

Szerkesztők: Borsos Melinda DLA, Dimitrijevic Tijana DLA
Lektorálás: Simonovits Erika
Budapest, 2020. augusztus

BME ÉDI
NKA
FUGA